

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhteisaluelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yhteisaluelakia.

Esityksen mukaan lakiin lisättäisiin säännökset, joiden nojalla osakaskuntien kokouksiin olisi mahdollista osallistua myös etänä, tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla. Lisäksi selkeytettäisiin lain terminologiaa ja erityisesti osakaskunnan kokousta koskevaa sääntelyä. Laissa oleviin viittaussäännöksiin tehtäisiin myös muussa lainsäädännössä tapahtuneiden muutosten edellyttämiä teknisiä muutoksia.

Esitys toteuttaa pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjausta yhteisaluelain uudistamisesta osakaskuntien yhdistämistoimitusten edistämiseksi, etäkokousten mahdollistamiseksi ja osakkaiden tasapuolisen kohtelun parantamiseksi.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.9.2026.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	4
2 Nykytila ja sen arviointi	5
3 Tavoitteet	6
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	7
4.1 Keskeiset ehdotukset	7
4.2 Pääasialliset vaikutukset	7
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	8
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	8
6 Lausuntopalaute	9
7 Säännöskohtaiset perustelut	9
8 Voimaantulo	15
9 Suhde muihin esityksiin	15
9.1 Suhde talousarvioesitykseen	15
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	15
LAKIEHDOTUS	17
Laki yhteisaluelain muuttamisesta	17
LIITE	22
RINNAKKAISTEKSTI	22
Laki yhteisaluelain muuttamisesta	22

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Pääministeri Orpon hallitusohjelmaan, jaksoon “kotimaisen kalan kulutus nousuun”, on kirjattu yhteisäluelain uudistaminen osakaskuntien yhdistämistoimitusten edistämiseksi, etäkokousten mahdollistamiseksi ja osakkaiden tasapuolisen kohtelun parantamiseksi. Kiinteistörekisteriin merkittyjen kalastusoikeuksien omistajien omaisuuden suojaa esitetään lisäksi vahvistettavaksi.

Etäosallistumismahdollisuus osakaskunnan kokoukseen sekä kokouksen järjestäminen täysin etäosallistumiseen perustuen tarjoavat käyttökelpoisen vaihtoehdon perinteiselle kokoukselle yhteisen alueen päätöksenteon järjestämiseksi ja osakkaiden osallistumismahdollisuuksien parantamiseksi. Tietoliikenneyhteyksien ja kokouspalveluiden kehitys viime vuosina on ollut nopeaa. Lisäksi osakaskuntien ja osakkaiden valmiudet ja osaaminen näiden palveluiden käyttämiseen kehittyivät osaltaan voimakkaasti covid-19-epidemian aikana, jolloin kokoontumisrajoitukset ja muut viranomaissuositukset sekä karanteenimääräykset aiheuttivat esteitä osakaskuntien osakkaiden fyysiseen läsnäoloon perustuen pidettävien kokousten järjestämiselle. Osakaskuntien toiminnan mahdollistamiseksi rajoitusten aikana on laeilla 301/2020 ja 497/2021 (HE 48/2020 vp ja HE 36/2021 vp) kyseisenä aikana väliaikaisesti säädetty muun muassa yhteisäluelain mukaisten kokousten järjestämisestä sähköisesti.

Etäosallistumisen mahdollistamiseen ja etäkokousten sallimiseen myös normaaliaaikoina on nyky-yhteiskunnassa perusteltu tarve. Uusien päätöksentekotapojen käyttämisen hyvät käytännöt ovat edelleen kehittymässä ja kehitystä voidaan edistää hyväksymällä tällaiset osallistumis- ja päätöksentekotavat lainsäädännössä. Uusien toimintamallien toteuttamisessa on ennen kaikkea otettava huomioon osakkaiden käytössä perinteisessä kokouksessa olevien oikeuksien toteutuminen ja se, että valittavan päätöksentekomenettelyn ei pidä vaikuttaa epätasa-arvoistavasti vaikutusmahdollisuuksien jakautumiseen osakkaiden kesken. Tavoitteena on päin vastoin sellaisten osakkaiden osallistumismahdollisuuksien parantuminen, joilla ei ole mahdollisuutta osallistua osakaskunnan toimintaan menemällä kokouspaikalle. Tämä on omiaan edistämään osallistumisaktiivisuutta yhteisten alueiden käytössä ja päätöksenteossa, sekä käytännössä vaikuttamaan myönteisesti eri osakasryhmien yhdenvertaisten vaikutusmahdollisuuksien tosiasialliseen toteutumiseen yhteisön päätöksenteossa.

Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa on myös kirjaus yhteisäluelain uudistamisesta osakkaiden tasapuolisen kohtelun parantamiseksi. Edellä mainittu etäkokousten mahdollistaminen toteuttaa omalta osaltaan osakkaiden tasapuolista kohtelua, kun kokouksiin on mahdollisuus osallistua myös entistä useammalla sellaisella osakkaalla, jotka eivät voi olla fyysisesti läsnä kokouspaikalla. Tällainen tilanne on käytännössä usein esimerkiksi vapaa-ajan asuntojen omistajilla, jotka asuvat vakituisesti eri paikkakunnalla, eivätkä osakaskunnan kokouksen ajankohtana pääse syystä tai toisesta matkustamaan kokouspaikkakunnalle.

Yhteisäluelaki on tullut voimaan vuonna 1989 ja sitä on uudistettu sen voimassaolon aikana useaan kertaan. Osittain useiden lainmuutosten seurauksena lain sisältö on muuttunut vaikeaselkoiseksi ja eräin osin monitulkintaiseksi. Yhteisäluelaki sisältää voimassa olevassa muodossaan jonkin verran epäyhtenäistä ja tulkinnoille avointa terminologiaa, jonka selkeyttämisen ja yhdenmukaistamisen arvioidaan jo sellaisenaan parantavan osakkaiden

yhdenvertaista ja tasapuolista kohtelua, sekä osakaskuntien sisällä että maan laajuisesti eri osakaskuntien kesken, kun säännösten tulkinta yksinkertaistuu ja yhdenmukaistuu.

1.2 Valmistelu

Maa- ja metsätalousministeriö on 16.9.2020 asettanut Kalastuslain toimeenpanon seurantaryhmän, jonka toimikausi päättyi 31.12.2023. Ryhmän toimintaa jatkettiin 16.6.2025 alkaen. Seurantaryhmän tavoitteena oli varmistaa kalastuslain sujuva toimeenpano ja kalastuslain toimivuus kalastusta ja kalakantojen hoitoa ohjaavana lainsäädäntönä. Seurantaryhmässä olivat edustettuina ympäristöministeriö, Lapin, Varsinais-Suomen ja Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, Luonnonvarakeskus, Metsähallitus, Saamelaiskäräjät, Suomen WWF, Suomen Luonnonsuojeluliitto ry, Kalatalouden Keskusliitto ry, Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry, Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry, Suomen sisävesiammattikalastajien liitto ry, Energiateollisuus ry, Suomen Kalastusopaskilta ry, Suomen Kalankasvattajaliitto ry ja Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry.

Kun yhteisluelaissa tarkoitetut osakaskunnat toimivat kalastuslain 4 §:n nojalla myös kalastusosakaskuntina, ovat vapaa-ajan kalatalouden toimijat erittäin keskeinen toimijaryhmä yhteisluelain soveltamisalalla. Kalastuslain toimeenpanon seurantaryhmälle tehtiinkin jo lainvalmisteluhankkeen alkuvaiheessa pääministeri Orpon hallitusohjelmakirjauksia koskeva alkukartoituskysely 28.11.2023. Vastauksia pyydettiin 15.1.2024 mennessä.

Kyselyssä esitettiin seuraavat kysymykset:

Minkälaisia yhteisluelainsäädäntöön liittyviä muutosehdotuksia tahollanne herää hallitusohjelmassa esitetyistä seuraavista kolmesta kirjauksesta? Ehdotukset voi ilmoittaa sisällöllisinä muutosesityksinä ja kirjata myös pykäläkohtaisesti, mikäli mahdollista.

1. Osakaskuntien yhdistämistoimitusten edistäminen
2. Etäkokousten mahdollistaminen
3. Osakkaiden tasapuolisen kohtelun parantaminen

Lisäksi kysyttiin, millaisia lainsäädännön kehittämistarpeita liittyy nähdäksenne hallitusohjelman kirjaukseen, jonka mukaan:

4. Kiinteistörekisteriin merkittyjen kalastusoikeuksien omistajien omaisuuden suoja vahvistetaan.

Vastauksia kyselyyn toimittivat Kalatalouden Keskusliitto, Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto ja Metsähallitus, eli neljä seitsemästätoista.

Seurantaryhmän jäseniltä saaduissa vastauksissa nousi esiin vesialueiden osakaskuntien yhdistämistoimitusten lähtökohtainen kannatus, mutta samalla tunnistettiin myös toimitusten vaatimat taloudelliset resurssit. Yhdistämistoimitusten edistämiseen koettiin tarvittavan erityisesti ohjausta ja koulutusta, jonka toteuttaminen edellyttäisi riittävää rahoitusta. Maanmittauslaitoksen toimitusmaksut ja esimerkiksi neuvonnan järjestämisen kustannukset koettiin suurena haasteena yhdistymisiä ajatellen. Lisäksi vastauksissa esitettiin Maanmittauslaitoksen toimitusmaksuja ja niiden perusteita tarkasteltaviksi. Toimitusmaksuja koskeva kysymys ei luonnollisesti sisälly yhteisluelain soveltamisalaan, eikä tätä kysymystä

siitä syystä ole mahdollista nyt käsillä olevassa uudistuksessa käsitellä. Vastauksissa nähtiin myös, että määräenemmistövaatimuksesta luopuminen, eli päätöksentekomenettelyn muuttaminen yhdistymisestä osakaskunnassa päätettäessä voisi edistää yhdistämistoimituksia.

Etäkokousten mahdollistamista kannatettiin kaikissa vastauksissa. Osakkaiden osallistumismahdollisuuksien paranemisen nähtiin vahvistavan omaisuudensuojaa, sekä lisäävän osakkaiden aktiivisuutta osakaskunnan toiminnassa, kun kokouksiin osallistuminen olisi helpompaa myös tilanteissa, joissa osakas asuu kauempana vesialueesta.

Osakkaiden tasapuolisen kohtelun parantamista kannatettiin yleisellä tasolla. Lisäksi vastauksissa esitettiin käytännön keinoja, joilla parantaa osakkaiden tasapuolista kohtelua, kuten mahdollistamalla osakaskunnan kokouskutsujen lähettäminen sähköisesti ja osakaskunnan toiminnan järjestämistä koskevan sääntelyn yksinkertaistaminen. Myös etäkokousten mahdollistamisella nähtiin olevan positiivinen vaikutus osakkaiden tasapuolisen kohtelun osalta.

Viimeiseen hallitusohjelmakirjausta koskevaan kysymykseen kalastusoikeuden omistajan omaisuudensuojan vahvistamisesta esitettiin toisaalta, että kirjausta tulisi käsitellä suppeasti ja toisaalta arvioitiin, että kirjauksen tarkoituksena olisi ratkaista Tenojoen ja Tornionjoen tilanteita, joissa kalastusoikeuden jaon perustana ei toimi pelkkä omistuksen suuruus. Sinällään kalastusoikeus rekisteriin merkittynä oikeutena nauttii täyttä omaisuudensuojaa.

Kyselyn lisäksi maa- ja metsätalousministeriö esitti kyselyyn vastanneille mahdollisuuden kahdenvälisiin keskusteluihin, joissa käsiteltiin kyselyyn saatuja vastauksia sekä sidosryhmien näkemyksiä yksityiskohtaisemmin. Esityksen jatkovalmistelua on tehty maa- ja metsätalousministeriössä kyselystä ja keskusteluista saadun palautteen perusteella.

Valmistelua koskevat asiakirjat löytyvät [valtioneuvoston hankeikkunasta tunnisteella MMM001:00/2025](#).

2 Nykytila ja sen arviointi

Yhteisalueissa säädetään yhteisten alueiden hallinnoinnista ja käytöstä. Yhteisuelain piiriin kuuluu yhteinen alue sen laadusta riippumatta, lukuun ottamatta yhteismetsää, josta säädetään erikseen. Siltä osin kuin yhteisen vesialueen hallinnoinnista ei ole kalastuslaissa tai muussa laissa toisin säädetty, kuuluu se yhteisuelain soveltamisalaan. Yhteisuelaki sisältää säännökset yhteisen alueen toimitelimitä, päätöksenteosta, hallinnoimisesta, maksujen määräämisestä ja muutoksenhausta toimitelinten päätöksiin.

Osallistuminen yhteisalueen toimintaan ja alueiden osakkaiden aktiivisuus ovat olleet viime vuosina vähenemässä muun muassa yhteisten vesialueiden osakaskunnissa. Aktiivisten osakkaiden korkea ikä, osakkaiden pieni määrä ja osakkaiden vähäinen kiinnostus osakaskunnan toimintaa kohtaan ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat osakaskuntien toimintaan negatiivisesti. Koska osakaskunnat ovat keskeinen toimija vesialueiden ja kalakantojen hoidossa, osakaskuntatoiminnan vähentyminen ja laadun heikentyminen vaikuttavat välillisesti myös erityisesti kalakantojen hyvinvointiin. Osakaskuntatoiminnan osallistumisen tasoon osaltaan vaikuttaa myös se, että kaikki osakkaat eivät aina asu paikkakunnalla, jolla yhteinen alue sijaitsee. Kun alue sijaitsee kaukana omasta asuinpaikkakunnasta, eikä osakaskiinteistössä kyse ole osakkaan ensisijaiseen asumiseen tarkoitetusta kiinteistöstä, kokouksiin osallistuminen voi olla haastavaa.

Etäkokouspalvelut ja osakaskuntien osakkaiden valmiudet näiden palveluiden käyttämiseen ovat viime vuosina kehittyneet nopeasti ja etäosallistuminen sekä kokouksen järjestäminen pelkästään verkossa olisivat toimiva vaihtoehto perinteiselle kokoukselle osakaskunnan päätöksenteon järjestämiseksi ja osakkaiden osallistumismahdollisuuksien parantamiseksi. Etäkokousjärjestelyjen hyödyntämisen voidaan siksi arvioida vaikuttavan myönteisesti osakaskuntatoimintaan osallistumista sekä osakkaiden aktiivisuutta lisäten.

Myös voimassaolevan lainsäädännön mukainen osakaskunnan kokouksista viestimistä koskeva sääntely edellyttää uudistamista. Kokouskutsujen lähettämisen keinoina on tällä hetkellä osakkaille lähetettävä kirje, kuulutus paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja kirjekortti. Osakkaiden yhteystietojen saamista kokousjärjestelyjä varten on pidetty ongelmana joissakin osakaskunnissa.

Osittain osakaskuntien osakkaiden ikääntymiseen liittyen kaikilla osakkailla ei kuitenkaan vielä nykyäänkään ole valmiuksia etäkokouksiin osallistumiseen, eikä lainsäädäntö nykymuodossaan ole tällaista edellyttänyt. Kokouskäytäntöihin esitettävän muutoksen toteuttamiseen osakaskunnille onkin lain voimaantulosäännöksessä tarkoitus antaa vuoden siirtymäaika siten, että kaikki osakaskunnat ehtivät pitää yhden sääntömääräisen kokouksen ennen etäkokouksen järjestämisvelvoitteen voimaantuloa. Tällä tavoin osakaskunnat voivat varmistaa, että niillä on velvollisuuden voimaantullessa riittävät valmiudet etäkokousten järjestämistä koskevan vaatimuksen toteuttamiseen.

3 Tavoitteet

Esityksen keskeisenä tavoitteena on osakaskunnan kokouksiin osallistumisen helpottaminen sekä yhteisäluelain osakaskunnan toimintaa koskevan sääntelyn päivittäminen ja ajantasaistaminen vastaamaan nykyajan vaatimuksia. Tavoitteisiin pystytään vastaamaan osaksi siten, että yhteisäluelakiin sisällytettäisiin osakaskunnan kokoukseen etäyhteyksin osallistumisen mahdollistava sääntely. Muutoksella lakiin lisättäisiin osakkaalle täysimääräiset oikeudet tarjoava ns. hybridikokousmalli, jossa kokoukset järjestettäisiin lähtökohtaisesti fyysiseen osallistumiseen perustuen, mutta osakaskunnan hoitokunnalla olisi mahdollisuus, taikka jonkun osakkaan sitä vaatiessa, velvollisuus, tarjota osakkaille myös etäosallistumismahdollisuutta.

Ilman kokouspaikkaa järjestettävien, kokonaan etäosallistumiseen perustuvien kokousten järjestäminen voi olla tarpeen joissain tilanteissa, mutta osakaskunnassa olisi päätettävä tällaisen kokouksen järjestämisestä yksimielisesti. Koska etäkokoustaminen vaatii osakkailta jonkinlaista digivalmiutta ja -osaamista, on tärkeää edelleen mahdollistaa fyysiset kokouspaikat niille, jotka haluavat osallistua kokoukseen paikan päällä. Lisäksi etäkokoustaminen voi olla vielä joillakin alueilla tuntematon käytäntö, joten osakkaiden edun varmistaminen on tärkeää jokaisessa vaiheessa. Mainituista syistä suoraan lain nojalla ei esitetä mahdollistettavan tässä yhteydessä täysin etäosallistumiseen perustuvien kokousten järjestämistä.

Esityksen tavoitteena on lisäksi helpottaa osakaskuntien kokousten järjestämistä lisäämällä nykyaikaisia keinoja kokouskutsujen lähettämiseen ja sen myötä lisätä osakkaiden kiinnostusta ja osallistumismahdollisuuksia osakaskunnan kokouksiin. Kun kokouksesta tiedottaminen monipuolistuu, on mahdollista saavuttaa entistä useampi osakas ja samalla parantaa osakkaiden välistä yhdenvertaisuutta.

Tavoitteena uudistuksessa on edellä mainittujen ohella myös yksinkertaistaa yhteisäluelain tulkintaa yhtenäistämällä, ajantasaistamalla ja täsmentämällä muun muassa kokouksiin

osallistumista sekä kokouskutsua koskevaa terminologiaa. Näillä muutoksilla tavoitellaan yhteisalueiden käytännön toiminnan yleistä helpottamista.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksen keskeisimpänä ehdotuksena on hallitusohjelmaan sisältyvän kirjauksen mukaisesti muuttaa yhteisalue lakia siten, että laki mahdollistaisi jatkossa yhteisalue laissa tarkoitettujen osakaskuntien kokouksiin osallistumisen etäyhteyksiin perustuen.

Myös kokouskutsujen toimittamisen tapoja koskevaa sääntelyä uudistettaisiin siten, että kutsujen toimittaminen olisi mahdollista nykyaikaisia tiedonvälityskanavia hyödyntäen. Laista myös poistettaisiin esimerkiksi käytännössä soveltamatta jääneitä vanhoihin toimintatapoihin perustuneita säännöksiä kokousten koolle kutsumiseen ja järjestämiseen liittyen. Yhteisalue lain sääntelyä muutettaisiin myös sanonnaltaan selkeämmäksi ja yhdenmukaisemmaksi.

Ensisijaisena keinona yhteisalueiden osakkaiden aktivoimisessa voidaan pitää aktiivista viestintää ja tiedottamista osakkaille yhteisalueen toiminnasta ja sen keskeisyydestä erityisesti vesialueen omistajien sekä kalakantojen näkökulmasta. Erityisesti mahdollisuus vaikuttaa vesialueen omistukseen liittyvän kalastusoikeuden sisältöön, ja vesialueella olevan kalakannan tilaan ovat seikkoja, joilla on mahdollista pitää yllä ja vahvistaa mielenkiintoa erityisesti vesialueen osakaskuntien toimintaa kohtaan. Etäosallistumisen mahdollistaminen osakaskuntien ja hoitokuntien kokouksissa on osaltaan omiaan lisäämään aktiivisuutta ja osallistumista osakaskunnissa. Etäkokousten ja kokouksista tiedottamisen keinojen nykyaikaistamisen mahdollistaminen parantaa myös tiedonkulkua kaukana vesialueilta tai muilta yhteisalue lain soveltamisalaan kuuluvilta alueilta asuville osakkaille.

Esitykseen sisältyvien ehdotettujen uudistusten lisäksi osakaskuntien on oman toimintansa kehittämiseksi sisäisesti käsiteltävä äänestämistä ja muita seikkoja koskevat reunaehdot, joilla varmistetaan osakkaiden puhevallan täysimääräinen käyttö sekä läsnä-, että etäosallistumisen mahdollistavassa hybridikokouksessa. Esimerkiksi osakkaiden mahdollisten kirjallisten kysymysten esittämistä ennen kokousta, taikka sen aikana sekä puheenvuorojen käyttöä koskevien menettelyjen käytännöt on selvitettävä osakaskuntakohtaisesti.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Yhteisalue lain keskeisin soveltamisalue ovat yhteiset vesialueet ja yhteisten vesialueiden hallinnointia varten muodostuneet osakaskunnat, jotka toimivat myös kalastus laissa tarkoitettuina osakaskuntina. Suomessa vapaa-ajankalastus on hyvin suosittu harrastus. Yhteisalue lain sääntelyllä on erityisesti kalavesien hallinnointia ohjaavana mekanismina merkittävä vaikutus kalastusosakaskuntien toiminnassa sekä kalastusharrastusmahdollisuuksien turvaamisessa. Yhteisalueiden toiminnan asianmukainen järjestäminen ja sääntelyn tälle tarjoamat entistä toimivammat edellytykset helpottavat sekä itse kalastuksen järjestämistä ja hallinnointia että kalakantojen hoitoa ja parempien kalastusmahdollisuuksien luomista.

Yhteisten vesialueiden osakaskuntatoiminta, kalakantojen hyvinvointi ja huoltovarmuus liittyvät vahvasti toisiinsa. Aktiivinen ja toimiva osakaskunta mahdollistaa kalakantojen kestävä käytön ja hoidon, joka samalla varmistaa, että kalastus säilyy elinkelpoisena myös tulevaisuudessa. Huoltovarmuuden näkökulmasta osakaskunnat auttavat turvaamaan kotimaista kalantuotantoa ja vähentämään riippuvuutta tuontikalasta. Osakaskuntatoiminta edistää myös paikallista elinkeinokalastusta sekä virkistyskalastuksen mahdollisuuksia, mikä osaltaan

vahvistaa kalatalouden merkitystä osana kansallista ruokaturvaa. Kalakantojen hyvinvoinnilla on oma osansa myös luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa.

Esityksen vaikutukset kohdistuvat pääosin yhteisten alueiden osakaskuntiin ja niiden osakkaisiin. Esitys helpottaa osakaskuntien kokousten järjestämistä ja parantaa osakkaiden osallistumismahdollisuuksia osakaskunnan toimintaan muun muassa sisältämällä säännökset etäosallistumisen mahdollistamisesta osakaskunnan kokouksiin. Esityksellä arvioidaan lisäksi olevan positiivisia taloudellisia vaikutuksia osakaskuntien toimintaan, kun kokouskutsujen lähettäminen voidaan hoitaa enenevässä määrin sähköisesti, eikä postikuluja kutsujen lähettämisestä enää synny aiempaan tapaan.

Ehdotettavat muutokset vaikuttavat lain soveltamisalalla hallitusohjelmakirjausten edellyttämällä tavalla siihen, että osakaskuntien osakkaiden entistä tasapuolisempi kohtelu on mahdollista. Toimivammat yhteydenpitomenetelmät yleisesti ja kokouksiin osallistuminen ilman tarvetta olla fyysisesti kokouspaikalla edistävät osakkaiden tasapuolista kohtelua vähentämällä osakkaiden tiedottamiseen ja esimerkiksi kokouskutsujen toimittamiseen kuluja resursseja sekä vähentämällä tarvetta mahdollisesti pitkiinkin siirtymiin kokouspaikkakunnalle. Toisaalta osakkailla on uusien toimintamallien ja selkeämmän lainsäädännön myötä nykyistä paremmat mahdollisuudet seurata aktiivisesti osakaskunnan toimintaa ja osallistua siihen varmistaakseen itse entistä tasapuolisemman ja yhdenvertaisemman kohtelun toteutumista omalta osaltaan.

Kokouksesta tiedottamista sekä kokouskutsun toimittamista koskevan sääntelyn esitetyillä muutoksilla arvioidaan olevan osakkaiden yhdenvertaista ja tasapuolista kohtelua edistäviä vaikutuksia käytännössä esimerkiksi tilanteissa, joissa suuri osa osakkaista ei asu kokouspaikkakunnalla ja kokouspaikkakunnalle matkustaminen edellyttää aikaa ja rahaa vaativia järjestelyjä.

Yhteisalueiden toimintaa ja erityisesti tiedonvälitystä yhteisalueilla edistävät ja yhdenmukaistavat säännösmuutokset olisivat omiaan edistämään sellaisinaan myös hallitusohjelmaan kirjattuja tavoitteita osakaskuntien yhdistämistoimitusten edistämisestä ja osakkaiden tasapuolisen kohtelun parantamisesta.

Riittävän aikainen tiedonsaanti sekä nykyaikaisten tiedonvälityskanavien ja etäosallistumismahdollisuuden käyttö takaavat entistä useammalle osakkaalle yhdenvertaiset mahdollisuudet saada tietoa osakaskunnan asioista sekä kokouksista ja niissä käsiteltävistä kysymyksistä hyvissä ajoin sekä osallistua kokoukseen niin halutessaan. Etäkokoustamisen tullessa mahdolliseksi, muutoksen yhtenä vaikutuksena arvioidaan osallistumisen helpottuessa olevan osakaskuntatoimintaan osallistumisen lisääntyminen myös nuoremmissa, nykyisin osakaskuntatoimintaan vähemmän osallistuvissa, ikäluokissa. Kokouksiin osallistumisen helpottamisella arvioidaan olevan edellä esitettyjen suorien vaikutusten ohella viestinnän lisääntyessä ja osallistumisen helpottuessa myös muun muassa osakaskuntien yhdistymishankkeiden vireillepanoa edistävä vaikutus.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Vaihtoehtona tämän ehdotuksen mukaiselle yhteisalue lain yksittäisten säännösten muutokselle on arvioitu myös lain kokonaisuudistuksen mahdollisuutta. Koska keskeinen palaute voimassa olevasta lainsäädännöstä on kuitenkin liittynyt pääasiassa etäkokousten mahdollistamiseen sekä kokousmenettelyjä koskevan laajalti teknisen sääntelyn puutteellisuuteen ja

vaikeaselkoisuuteen, kokonaisuudistus nähtiin tässä vaiheessa tarpeettomaksi. Käsillä olevassa esityksessä ehdotetaan kuitenkin toteutettavaksi ennen kaikkea keskeisten kokouskäytäntöjä koskevien säännösten päivittäminen tarpeellisilta osin vastaamaan nykyistä toimintaympäristöä ja tekniikan kehitystä, sekä lain sanontojen yhdenmukaistaminen ja yksinkertaistaminen. Näillä muutoksilla arvioidaan olevan esitykselle myös hallitusohjelmakirjausten kautta asetettujen tavoitteiden tehokkaan toteutumisen kannalta riittävä vaikutus.

Esityksen valmistelun yhteydessä käsiteltiin aiemmasta yhteisalue lain uudistamistavoitteita sisältävästä aineistosta myös eduskunnan kalastuslain kokonaisuudistusta (HE 192/2014) koskevaan vastaukseen sisältynyt lausuma (EV 353/2014) ja sen edellyttämät selvitykset, sekä niiden perusteella maa- ja metsätalousministeriössä tehdyt arviot yhteisalue lain uudistustarpeista. Tuolloisten arvioiden perusteella osakkaiden yhdenvertaisuuden sekä osakaskuntatoiminnan kehittämisen näkökulmasta yhteisalue lakiin todettiin liittyvän joitakin yksityiskohtaisia kysymyksiä, joiden osalta nykyisen lain sisältöä tai sanamuotoja on tarpeen muuttaa. Tässä esityksessä ehdotetut muutokset koskevat pääosin juuri selvityksissä esiintyneitä mainittuja seikkoja. Yhteisalue lain sisältöön yleisesti, sen perusajatukseen omistuksen suhteessa jaettavasta päätösvallasta, taikka lain perusrakennetta koskeviin muotoiluihin ei selvitysten perusteella liity suuria, lain soveltamisalalla yleisesti tunnistettuja ongelmia. Lain varsinaiselle kokonaisuudistukselle tai merkittäville periaatteellisille sisältömuutoksille ei aiemman selvityksen johdosta, taikka nyt käsillä olevan valmistelun yhteydessä siten ole arvioitu olevan erityistä tarvetta tai edellytyksiä. Lain perusrakenteen voidaan esitettyjen muutosten myötä arvioida jatkossakin toteuttavan osakkaiden yhdenvertaisuuden siltä edellytetyllä tavalla sekä mahdollistavan tehokkaan osakaskuntatoiminnan osakkaille kuuluvan yhteisomaisuuden hyödyntämiseksi ja sen arvon turvaamiseksi.

6 Lausuntopalaute

Hallituksen esityksen luonnoksesta järjestettiin lausuntokierros 27.6.–22.8.2025.

Lausunnon antoivat oikeusministeriö, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Maanmittauslaitos, Kalatalouden Keskusliitto, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f., Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL, Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö, Vesialueomistajain Liitto VEALO ry, Tenon kiinteistönomistajat ry ja yksi yksityishenkilö.

Lausunnonantajat suhtautuivat pääosin myönteisesti etäosallistumismahdollisuuden järjestämiseen, mutta saadun palautteen perusteella etäosallistumista koskevaa pykälää muutettiin ja järjestettiin täydentävä lausuntokierros 9.10.–7.11.2025.

Lausuntopalautteen perusteella perusteluja täydennettiin ja täsmennettiin. Lisäksi oikeusministeriö esitti lausunnossaan korjausehdotuksia, jotka otettiin huomioon jatkovalmistelussa.

7 Säännöskohtaiset perustelut

1 §. Voimassa olevan pykälän toinen momentti sisältää viittauksen yhteismetsälakiin (37/1991), joka on kumottu lailla (109/2003). Tämän vuoksi viittaus päivitetäisiin ajantasaiseksi. Lisäksi momentin sanamuotoa muutettaisiin yleisesti lainsäädännössä käytetyn terminologian mukaiseksi. Muilta osin pykälä pysyisi ennallaan.

3 §. Voimassa olevan pykälän ensimmäinen momentti sisältää viittauksen vanhaan kalastuslakiin (286/1982), joka on kumottu lailla (379/2015). Mainittu viittaus päivitettäisiin ajantasaiseksi. Samassa momentissa oleva vanhan kalastuslain mukainen termi ”kalastuskunta” muutettaisiin termiksi ”osakaskunta”. Muilta osin pykälä pysyisi ennallaan.

7 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään osakaskunnan kokouksen päätösvalan käyttämisestä. Pykälän ensimmäisestä momentista poistettaisiin maininta edustajiston käyttämisestä ilmeisen tarpeettomana. Tiedossa ei ole, että yhteisäluelain voimassaolon aikana olisi ollut edustajistoa käyttäviä osakaskuntia. Edustajistoa koskevan sääntelyn osakaskunnalle tarjoamat laajat toimintamahdollisuudet ovat siten käytännössä olleet lähinnä näennäisiä, eikä niiden poistaminen kavenna osakaskuntien tosiasiallisia toimintamalleja. Edustajistoa koskevista säännöksistä on kaavailtujen hyötyjen sijasta aiheutunut toistuvasti sekaannusta muun muassa kalatalousneuvonnan yhteydessä, sillä edustajiston ja edustajien on oletettu olevan osakaskunnan pakollinen toimielin. Lisäksi edustajistoa koskevalla sääntelyllä on erheellisesti luultu tarkoitettavan osakaskunnan kokouksessa valtakirjan perusteella olevia henkilöitä (*edustajia*). Näistä syistä edustajistoa koskevan sääntelyn poistaminen olisi selkeästi yhdenmukaista esityksen tavoitteena olevan lain selkeyttämisen ja yhteisälueiden toiminnan helpottamisen kanssa. Edustajistoa koskevat maininnat poistettaisiin myös pykälistä 17, joka poistuu kokonaisuudessaan, sekä 18.2, 23, 23 a, ja 29. Koska valmistelun yhteydessä ei ole saatu ehdotonta varmuutta siitä, onko edustajistoja toiminnassa joillain harvoilla yhteisälueilla, mahdollisten olemassa olevien edustajistojen toiminnan lakkauttamisen edellyttämä aika otetaan huomioon esitetyn lainsäädännön voimaantulosäännöksessä antamalla edustajistoille mahdollisuus toimia ja tehdä toimivaltaansa kuuluvia päätöksiä vuoden 2027 loppuun saakka.

Pykälään lisättäisiin uusi toinen momentti, jossa säädettäisiin hoitokunnan mahdollisuudesta näin halutessaan järjestää osakaskunnan kokous siten, että osakkaat voisivat osallistua kokoukseen tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla (*etäosallistuminen*). Voimassa olevan pykälän 2 momentti siirtyisi sellaisenaan uudeksi 4 momentiksi.

Pykälän uudessa kolmannessa momentissa säädettäisiin hoitokunnan velvollisuudesta järjestää osakaskunnan kokous etäosallistumismahdollisuutta hyödyntäen, kun joku osakkaista sitä vaatii. Vaatimus olisi esitettävä kokouksen järjestävälle taholle niin hyvissä ajoin ennen kokousta, että etäkokousosallistumisen edellyttämät järjestelyt on mahdollista toteuttaa. Osakaskunta voisi itse päättää, mikä on riittävä aika vaatimuksen esittämiselle. Esimerkiksi kokouskutsussa tai osakaskunnan säännöissä voisi olla maininta siitä, että etäkokousmahdollisuutta on vaadittava tiettyyn päivämäärään mennessä.

Etäosallistumismahdollisuuden toteuttamisessa tulisi ottaa huomioon kaikkien osakkaiden yhdenvertaiset osallistumis- ja vaikutusmahdollisuudet. Etäosallistumismahdollisuutta ei olisi tarkoituksenmukaista järjestää esimerkiksi niin, että osallistuminen edellyttäisi normaalien, yleisesti käytössä olevien, kokouspalveluiden käyttämiseen tarvittavista taidoista poikkeavaa erityisosaamista. Yhdenvertaisuusperiaatteen vastaista olisi myös esimerkiksi etäosallistumispalvelun järjestäminen niin, että osakas tarvitsee etäosallistumiseen tavallisesta poikkeavia, osakkaalle merkittäviä lisäkustannuksia aiheuttavia tai vaikeasti saatavana olevia välineitä taikka järjestelmiä.

Esitys ei sisällä yksityiskohtaisia säännöksiä etäosallistumiseen käytettävistä kokousjärjestelmistä, taikka niiden teknisistä vaatimuksista. Etäkokouspalvelut ja -käytännöt ovat voimakkaan kehityksen vaiheessa ja muuttuvat jatkuvasti, eikä olisi tarkoituksenmukaista lainsäädännössä taikka viranomaistoimin määritellä palveluiden teknisiä reunaehtoja liian yksityiskohtaisesti. Erilaisten teknisten ratkaisujen määrä on suuri, eikä viranomaisella ole mahdollisuutta taikka tarvetta vaikuttaa yksittäisten osakaskuntien käyttämien teknisten

ratkaisujen sisältöön, jos ne sellaisinaan mahdollistavat osakkaiden oikeuksien turvaamisen kannalta asianmukaisen kokouksen järjestämisen.

Osakaskunnassa on otettava huomioon, että hybridikokouksen etäosallistujalle ei välttämättä ole mahdollista kaikissa tilanteissa taata mahdollisuutta seurata täysimääräisesti kaikkea kokoussalissa tapahtuvaa ja että hetkittäin voi tapahtua esimerkiksi tietoliikenneyhteyden häiriöistä johtuvia katkoksia tai muita seikkoja, jotka vaikeuttavat kokoukseen osallistumista. Muiden osakkaiden kysymykset ja puheenvuorot, sekä yhteyshäiriöiden aikaiset keskustelut voidaan kuitenkin saattaa etäosallistujien tietoon esimerkiksi siten, että kokouksen puheenjohtaja toistaa puheenvuoron olennaisen sisällön etäosallistujillekin tiedoksi tarvittaessa.

Etäosallistuville osakkaille on tarjottava täysimääräisesti samat osallistumisoikeudet kuin kokouspaikalla osallistuville osakkaille. Täysimääräisyydellä tarkoitetaan tässä läsnäolo- ja puheoikeutta, äänioikeutta ja kaikkia muita osakaskunnan kokouksessa tai osakaskunnan sääntöjen mukaan käytettäviä osakkaan oikeuksia kokouksen aikana. Osallistujien henkilöllisyys ja mahdollinen oikeus edustaa osakasta olisi osakaskunnassa hyväksi käytettävällä tavalla selvitettävä, mutta vahvaa tunnustautumista ei etäosallistumisessa suoraan säännöksen nojalla edellytettäisi. Käytännössä eri kokoisissa osakaskunnissa etäosallistujan henkilöllisyyden selvittämiseksi voidaan hyväksyä esimerkiksi nimenhuuto ääni- tai videoyhteydessä, taikka etäosallistumislinkin ja käyttäjätunnusten toimittaminen osakkaalle osakkaan tätä tarkoitusta varten ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen. Tunnistamisvaatimusten asettamisessa on siinäkin luonnollisesti otettava huomioon osakkaiden yhdenvertainen kohtelu.

Jos yhteysongelmat aiheuttaisivat niin suuria etäosallistumisjärjestelyjen häiriöitä, että ne mahdollisesti voisivat vaikuttaa myös kokousten päätösten pätevyyteen tai niiden korjaaminen voisi viivästyttää kokousta olennaisesti ja tilanne olisi verrattavissa siihen, että fyysinen kokous estyy, olisi kokouksen järjestäjän asianmukaista arvioida kokouksen keskeyttämistä ja sen loppuosan siirtämistä toiseen ajankohtaan. Kyse olisi tuolloin kokouksen jatkamisesta aiempaa asialistaa sekä osallistujaluetteloa noudattaen. Kutsun toimittamisessa kokouksen jatko-osaan tulisi noudattaa riittävän pitkää aikaa siten, että osakkailla on tosiasialliset mahdollisuudet osallistua siihen. Aika voisi kuitenkin olla näissä tilanteissa alkuperäistä 21 päivää lyhyempi.

Täyttä osallistumisoikeutta rajoitetumpia osallistumismahdollisuuksia osakaskunnan kokoukseen esimerkiksi postin tai tietoliikenneyhteyden välityksellä rajoitettusti siten, että osakkeenomistaja näin osallistuessaan voisi käyttää vain tiettyjä oikeuksia kokouksessa, ei tällä esityksellä ole tarkoitettu mahdollistettavaksi. Useiden erityyppisten osallistumistapojen mahdollistaminen esimerkiksi asiakohdittain jaoteltuna ei olisi omiaan yksinkertaistamaan yhteisalueiden kokouskäytäntöjä esityksen tavoitteiden mukaisesti. Tällaisia kokousjärjestelyitä osakaskunnat voivat halutessaan kuitenkin toteuttaa ollessaan asiasta yksimielisiä.

Mahdollisuus järjestää etäosallistumisvaihtoehdon tarjoava osakaskunnan kokous ei ehdotuksen mukaan sellaisenaan mahdollistaisi osakaskunnan kokouksen järjestämistä täysin etäosallistumiseen perustuen. Jos osakaskunnan kokous haluttaisiin järjestää täysin tietoliikenneyhteyksien ja teknisten apuvälineiden käyttöön perustuen ilman fyysistä kokouspaikkaa, pitäisi tästä tehdä pykälän 3 momentin mukainen yksimielinen päätös. Yksimielinen päätös olisi mahdollista tehdä, kuten voimassa olevan lainkin mukaan, ilman kokousta ja voisi siis käytännössä koskea esimerkiksi vain tulevan kokouksen järjestämistä täysin etäosallistumiseen perustuen. Koska kokonaan etäosallistumiseen perustuen järjestettävällä kokouksella voitaisiin käytännössä rajoittaa sellaisten osakkaiden mahdollisuutta osallistua päätöksentekoon osakaskunnassa, joilla ei ole mahdollisuuksia etäosallistumiseen, ei tällaista kokousta voisi järjestää suoraan lain nojalla, taikka määräenemmistöpäätökseen perustuen ilman kaikkien osakkaiden yksimielisyyttä.

8 §. Voimassa olevan pykälän ensimmäisessä momentissa mainitaan termi ”äänestysluettelo”. Termin määritelmä on voimassa olevassa laissa kuitenkin vasta jäljempänä, pykälässä 14. Tästä syystä äänestysluettelon määritelmä siirrettäisiin pykälän ensimmäiseen momenttiin pykälästä 14. Lisäksi pykälässä selkeytettäisiin terminologiaa siten, että ilmaiset ”kokoukseen osaa ottava” ja ”kokouksen osanottajat” muutettaisiin jatkossa muotoon ”kokouksessa läsnä oleva”. Tällä tarkoitettaisiin sekä fyysisesti kokouksessa paikalla olevia, että vaaditulla tavalla etäosallistumismahdollisuutta käyttäen kokoukseen osallistuvia. Myös pykälän toisessa momentissa muutettaisiin terminologiaa siten, että termi ”saapuvilla olevat” muutettaisiin sekkin jatkossa termiksi ”kokouksessa läsnä olevat”. Näillä terminologisilla muutoksilla ei ole tarkoitus vaikuttaa sisällöllisesti lain tulkintaan, vaan ainoastaan yhdenmukaistaa lain sanamuotoja sen tulkinnan yksinkertaistamiseksi ja yhdenmukaistamiseksi. Edellä mainittujen muutosten lisäksi muutettaisiin säännöksen toisen momentin termi ”jolleivät”, ”jos” termiin. Kolmas momentti pysyisi täysin ennallaan.

10 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään järjestäytymättömän osakaskunnan kokouksen koolle kutumisesta. Säännöksen ensimmäinen momentti pysyisi ennallaan. Säännöksen lisättäisiin uusi toinen momentti, jossa säädettäisiin osakkaille mahdollisuus valtuuttaa jokin ulkopuolinen taho, esim. kalatalousalue kutsumaan järjestäytymättömän osakaskunnan kokous koolle.

Kolmanneksi siirtyneessä entisessä toisessa momentissa selkeytettäisiin pykälän muotoilua Maanmittauslaitoksen velvollisuudesta määrätä Maanmittauslaitoksen palveluksessa oleva virkamies huolehtimaan kokouksen koolle kutumisesta ja järjestämisestä osakkaan ilmoittamalla tavalla, silloin kun osakas tätä pyytää. Säännöksen tulkinnassa on osin sen voimassa olevan muotoilun vuoksi tältä osin ollut epäselvyyttä. Säännöstä on sovellettu käytännössä siten, että sen on tulkittu antavan osakkaalle mahdollisuuden pyytää kokouksen koolle kutumista ainoastaan Maanmittauslaitokselta, eikä osakkaan puolesta tässä tehtävässä voisi toimia mikään muu taho. Säännöksen tarkoituksena ei ole ollut rajata osakkaan mahdollisuuksia käyttää kokouksen koolle kutumisessa apunaan valitsemaansa asiamiestä taikka edustajaa. Tarkoituksena on ollut luoda viranomaiselle (*Maanmittauslaitos*) toimintavelvollisuus sellaisessa tilanteessa, jossa osakas ei halua taikka voi toimia itse, eikä muuta apua kokouksen järjestämiseksi ole syystä tai toisesta saatavilla. Tämä tarkoitus ilmenisi jatkossa säännöksen sanamuodosta nykyistä selkeämmin. Lisäksi säännöksessä tarkennettaisiin sitä, miltä taholta kokouksen koolle kutumisesta sekä järjestämisestä perittävä maksu peritään. Maksu perittäisiin osakaskunnalta. Jos osakas siis itse olisi suorittanut kyseisen maksun, olisi hänellä oikeus yhteisäluelain 30 §:n mukaisesti saada kustannukset takaisin osakaskunnalta.

11 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään osakaskunnan kokouksesta tiedottamisesta. Pykälän ensimmäinen momentti ehdotetaan muutettavaksi viestintätekniikan kehitystä vastaavasti. Momentista poistettaisiin maininta kokouskutsun tiedottamisesta kirjekortilla tai muulla tavoin todisteellisesti. Kutsun voisi jatkossakin antaa paikkakunnalla asuville kuuluttamalla siitä paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Käytettäessä paikkakunnalla yleisesti leviävää sanomalehteä kutsun toimittamiseen, tulisi osakaskunnan hoitokunnalla olla riittävä varmuus siitä, että kutsu saavuttaa kaikki osakkaat. Lisäksi säädettäisiin, että kutsu osakaskunnan kokoukseen voitaisiin antaa myös sähköpostitse tai muuta, esim. puhelinnumeron käyttöön perustuvaa tietoliikenneyhteyttä hyödyntäen, silloin kun osakas on toimittanut tällaisen osoitteen osakaskunnan tietoon kutsun toimittamista varten. Pykälän neljännen momentin maininta kutsun toimittamisesta muulla luotettavalla järjestäytyneessä osakaskunnassa siirrettäisiin ensimmäiseen momenttiin.

Käytettävien kokouskutsutapojen kehityksen ohella kutsuja koskevan sääntelyn päivittämistä pidetään tarpeellisenä myös siksi, että kokousten kutsukirjeiden postituskulut ovat kohonneet

voimakkaasti, kun sen sijaan sähköisten kutsutapojen hyödyntäminen on käytännössä ilmaista. Osakkaan olisi itse huolehdyttävä, että kutsua varten toimitettava sähköinen osoite olisi osakaskunnan tiedossa. Sähköpostiosoitteen taikka muun tietoliikenneyhteyden osalta osakkaan olisi erikseen ilmoitettava osakaskunnalle, että sitä voidaan käyttää kokouskutsun lähettämiseen pykälän toisen momentin mukaisesti. Sähköisen kutsun toimittamisessa hyödynnettävä tietoliikenneyhteys on siis pitänyt toimittaa osakaskunnan tietoon nimenomaisesti tätä tarkoitusta varten, taikka muussa tarkoituksessa aiemmin toimitetun tietoliikenneyhteyden käyttö kutsun toimittamiseen on pitänyt osakkaan nimenomaisesti hyväksyä. Kutsun toimittamista varten toimitettua osoitetta ei luonnollisesti ilman osakkaan suostumusta olisi oikeutta hyödyntää muihin tarkoituksiin.

Kokouskutsun toimittamisen määräaika pykälän kolmannessa momentissa esitetään muutettavaksi 21 päivään aikaisemman 14 päivän sijasta. Pidentämällä kokouskutsun toimittamisen määräaikaa parannettaisiin osakkaiden osallistumismahdollisuuksia kokouksiin esimerkiksi lomakaudella, jolloin kutsu saattaa tulla osakkaan tietoon tavallista hitaammin, taikka osakkaiden mahdollisuudet osallistua kokoukseen voivat muutoin olla rajoittuneet. Nykyistä pidempi kutsuaika on linjassa myös sen vaatimuksen kanssa, että osakkaat voisivat halutessaan pyytää osakaskunnan kokoukseen järjestettäväksi etäosallistumismahdollisuutta, ja tällainen pyyntö olisi tehtävä niin hyvissä ajoin, että kokouksen järjestäjällä on mahdollisuus toteuttaa etäosallistumisen mahdollistavat kokousjärjestelyt asianmukaisesti.

14 §. Voimassa olevan pykälän ensimmäisessä momentissa on määritelty äänestysluettelo ja säädetään sen hyväksymisestä. Koska esityksen mukaan äänestysluettelon määritelmä siirrettäisiin lain rakenteen selkiyttämiseksi sen 8 §:ään, esitetään sama määritelmä poistettavaksi tästä pykälästä. Lisäksi terminologian yhteneväisyyden vuoksi säännöksen ensimmäisen momentin toiseen lauseeseen lisättäisiin termi ”kokouksessa”. Muilta osin pykälä pysyisi ennallaan.

15 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään kokouksen äänestysmenettelystä sekä siitä, milloin vaaditaan, että päätöstä kannattaa vähintään kaksi kolmannelle äänestykseen osaa ottaneiden yhteisestä äänimäärästä ja vähintään yksi kolmannes äänestäneistä osakkaista (*määräenemmistövaatimus*). Pykälän ensimmäistä momenttia tarkennettaisiin siten, että termin ”pääluku” sijasta ilmaistaisiin täsmällisemmin mitkä äänet enemmistön mielipiteeseen lasketaan mukaan. Tämä toteutettaisiin sanonnalla: ”läsnä olevien osakkaiden ja heidän edustamiensa osakkaiden määrän mukaan lasketun enemmistön mielipide”. Voimassa olevan muotoilun tulkinta ei ole ollut käytännössä täysin yksiselitteinen.

Pykälän toisessa momentissa olevan luettelon 8 kohdan termit ”kalastuskunta” ja ”kalastusalue” saatettaisiin vastaamaan nykyistä oikeustilaa ja muutettaisiin termeiksi ”osakaskunta” ja ”kalatalousalue”.

Muutoin pykälä säilyisi ennallaan.

17 §. Pykälä esitetään kumottavaksi. Tämä olisi yhdenmukaista sen kanssa, että laista poistetaan edustajistoa koskeva sääntely.

18 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään osakaskunnan sääntöjen sisällöstä. Pykälän ensimmäisen momentin 2 kohtaan lisättäisiin selkeyden vuoksi maininta myös hoitokunnan sijasta mahdollisesti valittavista toimitsijoista. Toinen momentti ehdotetaan kokonaan poistettavaksi. Samoin kuin 17 §:n osalta, tämä olisi yhdenmukaista sen kanssa, että laista poistetaan edustajistoa koskeva sääntely. Voimassa olevan pykälän kolmas momentti siirtyisi uudeksi toiseksi momentiksi.

20 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään hoitokunnan päätösvaltaisuudesta. Ensimmäisessä momentissa muutettaisiin termi ”saapuvilla” sanoihin ”hoitokunnan kokouksessa läsnä”. Tällä muutoksella on tarkoitus yhtenäistää terminologiaa vastaavalla tavalla kuin osakaskunnan kokouksen osalta säädettäisiin.

Lisäksi pykälään esitetään lisättäväksi uusi toinen momentti, jossa säädettäisiin mahdollisuudesta järjestää hoitokunnan kokous etäosallistumiseen perustuen, silloin kun hoitokunnan jäsenet olisivat asiasta yksimielisiä. Yksimielisyyttä edellytettäisiin, sillä nykytilanteessa ei ole mahdollista olettaa, että kaikissa osakaskunnissa hoitokunnan jäsenillä olisi poikkeuksetta valmiuksia ja resursseja osallistua etäyhteyksin järjestettävään hoitokunnan kokoukseen.

Pykälän nykyinen 2 momentti siirtyisi uudeksi 3 momentiksi.

23 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään osakaskunnan, edustajiston tai hoitokunnan päätöstä koskevan kanteen nostamisesta. Pykälä säilyisi muilta osin ennallaan, mutta siitä poistettaisiin maininnat edustajiston päätöksestä, sillä edustajiston käyttäminen on esitetty poistettavaksi lain järjestelmästä. Asiaa koskevat perustelut sisältyvät edellä 7 §:n yksityiskohtaisiin perusteluihin. Esitetty muutos olisi yhdenmukainen sen esityksen kanssa, että laista poistettaisiin edustajistoa koskeva sääntely tarpeettomana.

23 a §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään osakaskunnan, edustajiston tai hoitokunnan päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen esittämisestä. Pykälä pysyisi muilta osin ennallaan, mutta siitä poistettaisiin maininta edustajiston päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen mahdollisuudesta, sillä edustajistoa ei jatkossa käytettäisi. Tämäkin muutos olisi yhdenmukainen sen kanssa, että laista poistetaan edustajistoa koskeva sääntely tarpeettomana. Asiaa koskevat perustelut sisältyvät 7 §:n yksityiskohtaisiin perusteluihin.

27 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden ulosottomenettelystä. Pykälässä on viittaus kumottuun ulosottolakiin, joka muutettaisiin nykyistä lainsäädäntöä vastaavasti viittaukseksi ulosottokaareen (705/2007).

29 §. Voimassa olevassa pykälässä säädetään osakkaan oikeudesta kutsua kokous koolle osakaskunnan kustannuksella. Pykälä säilyisi muuten ennallaan, mutta siitä poistettaisiin yhdenmukaisesti muiden esitettyjen muutosten kanssa maininnat koskien edustajistoa. Asiaa koskevat perustelut sisältyvät 7 §:n yksityiskohtaisiin perusteluihin.

33 §. Pykälää esitetään muutettavaksi siten, että siitä poistetaan maininta otteen osakaskunnan säännöistä lähettämisestä Lupa- ja valvontavirastolle, jolla käytännössä on pääsy tietoihin jo muutoinkin.

Voimassa olevassa pykälässä säädetään 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettut tiedot sisältävän osakaskunnan sääntöjen otteen toimittamisesta Maanmittauslaitokselle ja Lupa- ja valvontavirastolle. Jos osakaskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ote on kuitenkin lähetettävä Ahvenanmaan valtionvirastolle. Kyseisiä tietoja ovat osakaskunnan nimi ja kotipaikka sekä osakaskunnalle kuuluva yhteinen alue tai yhteinen erityinen etuus sekä hoitokunnan kokoonpano ja toimiaika. Osakaskunnan säännöt vahvistaa kuitenkin Lupa- ja valvontavirasto, joten sille tieto säännöissä olevista seikoista on toimitettava poikkeuksetta niiden vahvistamisen yhteydessä. Sama koskee Ahvenanmaan osalta valtionvirastoa. Jatkossa osakaskunnan säännöistä olisi lähetettävä mainittu ote vain Maanmittauslaitokselle.

Maanmittauslaitokselle, Lupa- ja valvontavirastolle sekä Ahvenanmaan valtionvirastolle olisi jatkossakin lähetettävä edellä mainitun otteen lisäksi hoitokuntaa koskien tiedot hoitokunnan puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta tai toimitsijasta ja hänen varamiehestään sekä heidän osoitteistaan.

8 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan 1.9.2026.

Ennen tämän lain voimaantuloa voimassaolleen lainsäädännön nojalla perustetut edustajistot voisivat jatkaa toimivaltaisina toimintaansa vuoden 2027 loppuun saakka.

Lain 7 §:n 3 momenttia alettaisiin soveltaa vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

9 Suhde muihin esityksiin

Esitys on yhteydessä valtion aluehallinnon uudistamista koskevaan hallituksen esitykseen (HE 13/2025 vp). Mainitun esityksen vaikutukset on huomioitu käsillä olevassa esityksessä

9.1 Suhde talousarvioesitykseen

Esityksellä ei ole suoria taloudellisia valtion talousarvioesitykseen liittyviä vaikutuksia.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Esityksellä on liityntä perustuslain 15 §:n mukaiseen omaisuudensuojaan, jonka mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Esityksellä ei kuitenkaan ole kielteisiä vaikutuksia perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen. Esityksessä ei ehdoteta puuttumista olemassa oleviin sopimussuhteisiin, taikka omaisuuden jakautumiseen tai hallintaan tavalla, joka heikentäisi omaisuudensuojan toteutumista taikka muutoin muodostuisi ongelmalliseksi perustuslain 15 §:ssä säädetyn omaisuuden suojan kannalta. Esityksessä ei myöskään esitetä rajoitettavaksi voimassa olevaan lainsäädäntöön perustuvia osallistumismahdollisuuksia miltään osin. Osakaskuntien osakkaiden osallistumismahdollisuudet ja sitä kautta mahdollisuudet vaikuttaa omaisuutensa hallintaan mahdollisimman yhdenvertaisella tavalla käytännössä paranevat ehdotetun sääntelyn myötä.

Esityksen tavoitteena on sallia osakaskunnan ja hoitokunnan kokouksiin osallistuminen myös etäyhteyden avulla, sekä tarjota uusia mahdollisuuksia kokouskutsujen lähettämiseen. Tarkoituksena on helpottaa yhteisten alueiden hallinnollisten asioiden järjestämistä. Ehdotetut muutokset koskien kokouskutsujen lähettämistä ja kokouskäytäntöjä käytännössä parantavat yhteisten alueiden osakkaiden omaisuudensuojaa helpottaessaan sen hallinnointia. Mahdollistamalla osakaskunnan kokoukseen osallistuminen etäyhteyksin turvataan voimassa olevaa oikeustilaa paremmin esimerkiksi muualla asuvien yhteisen vesialueen osakkaiden mahdollisuuksia osallistua kokouksiin.

Kokousosallistumisen helpottamisella on omaisuuden suojaan liittyvien vaikutusten ohella vaikutuksia myös perustuslain 6 §:ssä tarkoitetun yhdenvertaisuuden toteutumisessa osakkaiden kesken. Osakkaiden vaikuttamismahdollisuudet osakaskunnan päätöksiin eivät enää jatkossa olisi yhtä riippuvaisia siitä, millä paikkakunnalla osakas vakituisesti asuu taikka missä tämä oleskelee osakaskunnan kokouksen ajankohtana, kun kokoukseen osallistuminen tulisi mahdolliseksi myös etäyhteyttä käyttäen. Myönteisiä vaikutuksia osakkaiden väliseen yhdenvertaisuuteen on myös muutoksilla, jotka mahdollistavat osakaskunnan kokouksen

koollekutsumisen nykyaikaisia viestintäkeinoja hyödyntäen siten, että kutsu kokoukseen on mahdollista toimittaa ajantasaisesti entistä suuremmalle osalle osakaskunnan osakkaista.

Esityksen 7 §:ään ehdotetaan uutta momenttia, jossa säädettäisiin mahdollisuudesta osallistua osakaskunnan kokoukseen tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla silloin, kun joku osakaskunnan osakkaista tätä vaatii. Kokouksen järjestäminen täysin etäosallistumiseen perustuen ilman fyysistä kokouspaikkaa edellyttäisi toisaalta osakkaiden asiasta yksimielisesti lain 7 §:n 3 momentin nojalla tekemää päätöstä, sillä kokonaan etänä järjestettävällä kokouksella voitaisiin käytännössä rajoittaa etäosallistumismahdollisuuksia vailla olevien jäsenten mahdollisuutta osallistua päätöksentekoon osakaskunnassa, mikä olisi osakkaiden omaisuudensuojan sekä yhdenvertaisuuden toteutumisen näkökulmasta kyseenalainen asiointi. Tällaisesta mahdollisuudesta päättäminen on siksi haluttu jättää osakaskunnan osakkaiden yksimielisesti päätettäväksi.

Etäosallistumista koskevien edellä esitettyjen reunaehtojen asettamisella on esitetyssä lainsäädännössä tarkoitus varmistaa se, ettei osakkaiden osallistumismahdollisuuksia heidän omaisuuttaan koskevaan päätöksen tekoon rajoiteta perustuslain 15 §:ssä säädettyä omaisuuden suojaa taikka heidän yhdenvertaisuuttaan vaarantavalla tavalla, vaan ainoastaan parannetaan heidän osallistumismahdollisuuksiaan.

Asetettavista reunaehdoista huolimatta esitys ei sisällä yksityiskohtaisia säännöksiä etäosallistumiseen käytettävistä kokousjärjestelmistä, taikka niiden teknisistä vaatimuksista. Etäkokouspalvelut ja -käytännöt ovat voimakkaan kehityksen vaiheessa ja muuttuvat jatkuvasti, eikä olisi tarkoituksenmukaista lainsäädännössä taikka viranomaistoimin määritellä palveluiden teknisiä reunaehtoja liian yksityiskohtaisesti. Määrittely saattaisi joissain tilanteissa johtaa jopa omaisuudensuojan heikentymiseen esimerkiksi vaadittavien teknisten reunaehtojen noudattamisen muuttuessa käytännössä ylivoimaisiksi noudattaa. Lisäksi erilaisten teknisten ratkaisujen määrä on suuri, eikä viranomaisella ole mahdollisuutta taikka tarvetta vaikuttaa yksittäisten osakaskuntien käyttämien teknisten ratkaisujen sisältöön, jos ne sellaisinaan mahdollistavat osakkaiden perusoikeuksien turvaamisen kannalta riittävät vaikutusmahdollisuudet toteuttavan osakaskuntatoiminnan asianmukaisen järjestämisen.

Edellä mainituilla perusteilla katsotaan, että esitys voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

yhteisäluelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan yhteisäluelain (758/1989) 17 § sekä
muutetaan 1, 3, 7, 8, 10, 11, 14, 15, 18, 20, 23, 23 a, 27, 29 ja 33 §, sellaisina kuin niistä ovat
1, 14 ja 15 § osaksi laissa 686/2000, 3 ja 23 § laeissa 686/2000 ja 915/2011, 8 § osaksi laeissa
686/2000 ja 915/2011, 10 § osaksi laissa 918/2013, 18 § osaksi laeissa 686/2000 ja 695/2025,
23 a § laissa 686/2000 sekä 33 § laissa 695/2025, seuraavasti:

1 §

Tässä laissa säädetään kiinteistöjen yhteisen alueen ja yhteisen erityisen etuuden hallinnosta ja käytöstä.

Tätä lakia ei sovelleta yhteismetsälaissa (109/2003) tarkoitettuun yhteismetsään, eikä muun yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden hallintoon tai käyttöön siltä osin kuin niistä säädetään erikseen.

3 §

Yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden osakkaita ovat kiinteistöjen omistajat. Osakkaat muodostavat osakaskunnan. Kalastuslaissa (379/2015) tarkoitettuna osakaskuntana toimii tämän lain mukainen osakaskunta. Jos osakaskiinteistöillä on useita omistajia, näitä pidetään yhdessä tässä laissa tarkoitettuna omistajana. Osakaskiinteistön yhteisomistajaan sovelletaan osakasta koskevia säännöksiä vain, jos jäljempänä niin säädetään.

Jos koskitilan alueella omistajan ohella myös muilla on kalastusoikeus, heidän katsotaan muodostavan yhdessä omistajan kanssa erityisen etuuden osakaskunnan, jossa osakkuudet määräytyvät sen mukaan kuin kullakin on kalastusoikeutta.

7 §

Osakaskunnan päätösvaltaa käyttää osakaskunnan kokous.

Jos osakaskunnan hoitokunta niin päättää, osakaskunnan kokous voidaan järjestää siten, että osakkaat voivat osallistua kokoukseen täysimääräisesti ja ajantasaisesti tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla.

Osakaskunnan kokous on järjestettävä 2 momentissa tarkoitettulla tavalla myös, jos joku osakkaista sitä vaatii. Tällaista kokousta on vaadittava kirjallisesti hallitukselta niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, osakkaat voivat muutoinkin päättää osakaskuntaa koskevasta asiasta, jos kaikki osakkaat ovat päätöksestä yksimielisiä.

8 §

Osakaskunnan kokouksessa kullakin osakkaalla on osuuttaan vastaava äänioikeus. Kokouksen puheenjohtajaa valittaessa ja hyväksyttäessä luetteloa, johon merkitään kokouksessa läsnä olevat osakkaat sekä heidän omistamansa kiinteistöt ja niiden osuuksien suuruudet (*äänestysluettelo*), jokaisella kokouksessa läsnä olevalla on kuitenkin yksi ääni. Myös muut päätökset kokouksessa voidaan tehdä näin, jos kokouksessa läsnä olevat siitä yksimielisesti sopivat.

Yhteisomistuksessa olevan kiinteistön osalta äänioikeutta käyttävät kokouksessa läsnä olevat yhteisomistajat yhteisesti. Jos kokouksessa läsnä olevat yhteisomistajat eivät ole käsiteltävästä

asiasta yksimielisiä, kullakin yhteisomistajalla on vain omistamaansa osuutta vastaava äänioikeus.

Jos osakas on luovuttanut kiinteistöönsä kuuluvan koko osuuden yhteiseen alueeseen tai yhteiseen erityiseen etuuteen, luovutuksensaaja saa hankkimansa osuuden perusteella osakkaan puhevallan osakaskunnan kokouksessa sen jälkeen, kun osuuden omistusoikeus on siirtynyt hänelle. Jos osakas on luovuttanut vain osan edellä tarkoitettusta osuudesta, luovutuksensaaja saa hankkimansa osuuden perusteella osakkaan puhevallan osakaskunnan kokouksessa sen jälkeen, kun osuus on kiinteistötoimituksessa siirretty tai määrätty hänen omistamaansa kiinteistöön kuuluvaksi taikka kun osuus on muodostettu tilaksi. Luovuttaja ja luovutuksensaaja voivat kuitenkin sopia aikaisemmasta ajankohdasta puhevallan siirtymiselle.

10 §

Järjestäytymättömän osakaskunnan kokouksen kutsuu koolle joku osakkaista. Hän huolehtii myös muista kokouksen järjestämiseen liittyvistä tehtävistä.

Jos kukaan osakkaista ei halua huolehtia järjestäytymättömän osakaskunnan kokouksen koolle kutumisesta ja sen muusta järjestämisestä, joku osakkaista voi valtuuttaa haluamansa tahon toimimaan puolestaan.

Jos osakas pyytää, Maanmittauslaitoksen on määrättävä palveluksessaan oleva virkamies, jonka tehtävänä on kiinteistötoimitusten suorittaminen, huolehtimaan kokouksen koolle kutumisesta ja järjestämisestä osakkaan ilmoittamalla tavalla. Edellä tässä momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamisesta peritään osakaskunnalta valtiolle maksu noudattaen valtion maksuperustelakia (150/1992).

11 §

Kutsu osakaskunnan kokoukseen toimitetaan kaikille osakkaille lähetettävällä kirjeellä tai julkaisemalla kutsu yhdessä tai useammassa paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Kutsu voidaan toimittaa myös sähköpostitse tai muuta tietoliikenneyhteyttä käyttäen sellaisille osakkaille, jotka ovat ilmoittaneet tietoliikenneyhteyden kutsun toimittamista varten. Järjestäytyneen osakaskunnan säännöissä voidaan määrätä, että kokouksesta tiedotetaan osakkaille muulla luotettavalla tavalla.

Jos kaksi tai useammat omistavat osakaskiinteistön yhteisesti, kokouskutsun saa sen osalta toimittaa yhdelle yhteisomistajista. Kokouskutsu on kuitenkin toimitettava kaikille niille yhteisomistajille, jotka sitä pyytävät ja ovat ilmoittaneet postiosoitteensa, sähköpostiosoitteensa tai muun tietoliikenneyhteyden tätä varten.

Kutsu on toimitettava vähintään 21 päivää ennen kokousta.

14 §

Puheenjohtajan tultua valituksi kokouksessa on laadittava äänestysluettelo. Äänestysluettelo tulee hyväksytyksi, jos enemmistö kokouksessa läsnä olevista osakkaista kannattaa sitä.

Osakaskunnan kokouksessa osakasta voi edustaa hänen valtuuttamansa asiamies. Jollei säännöissä toisin määrätä, kukaan ei saa äänestää äänimäärällä, joka on yli kolmekymmentä prosenttia kokouksessa läsnä olevien osakkaiden yhteisestä äänimäärästä.

15 §

Kokouksen päätökseksi tulee se mielipide, jonka puolesta enemmistö äänistä on annettu. Äänten mennessä tasan päätökseksi tulee läsnä olevien osakkaiden ja heidän edustamiensa osakkaiden määrän mukaan lasketun enemmistön mielipide. Jos äänet myös siten laskien menevät tasan, äänestyksen tuloksen ratkaisee puheenjohtajan mielipide, jos hän on osakas. Jos puheenjohtaja ei ole osakas tai kun kysymyksessä on vaali, asia ratkaistaan arvalla.

Osakaskunnan päätöksen tekemiseen vaaditaan, että päätöstä kannattaa vähintään kaksi kolmannesta äänestykseen osaa ottaneiden yhteisestä äänimäärästä ja vähintään yksi kolmannes äänestäneistä osakkaista, jos päätös tarkoittaa:

- 1) yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden taikka sen osan myymistä tai vuokraamista viittä vuotta pitemmäksi ajaksi;
- 2) yhteisen alueen käyttötarkoituksen pysyvää muuttamista;
- 3) osakaskunnan sääntöjen muuttamista;
- 4) velan ottamista;
- 5) osakkaiden suoritettavaksi tarkoitetun maksun määräämistä;
- 6) yhteisten alueiden yhdistämistä tai kiinteistöön kuuluvan alueen liittämistä yhteiseen alueeseen osakkuutta vastaan koskevan sopimuksen hyväksymistä;
- 7) osakkaiden pyydysyksikköjen jakamista vesialueosuuksista poikkeavalla tavalla;
- 8) osakaskunnan tehtävien siirtämistä kalatalousalueen suoritettavaksi; taikka
- 9) yhteisen vesialueen käyttämistä kalastukseen muulla tavoin kuin siten, että kukin osakas tai se, joka laillisesti käyttää hänen kalastusoikeuttaan, kalastaa vesistössä.

18 §

Järjestäytyneen osakaskunnan säännöissä on mainittava:

- 1) osakaskunnan nimi ja kotipaikka sekä osakaskunnalle kuuluva yhteinen alue tai yhteinen erityinen etuus;
- 2) hoitokunnan kokoonpano, toimitsijat ja toimiaika;
- 3) kenellä on oikeus kirjoittaa osakaskunnan nimi;
- 4) milloin osakaskunnan varsinainen kokous pidetään ja mitä asioita siinä käsitellään;
- 5) osakkailta perittävien maksujen perusteet;
- 6) miten osakaskunnan hallinnon ja varainhoidon tarkastus järjestetään;
- 7) tilikausi, joka voi olla enintään neljä vuotta, jollei 32 b §:n 2 momentista muuta johdu, ja milloin tilinpäätös on tehtävä;
- 8) miten osakaskunnan kokous kutsutaan koolle ja muut tiedonannot toimitetaan osakkaille; sekä
- 9) muut kuin 1—8 kohdassa tarkoitetut osakaskunnan asioiden hoitoa varten tarpeelliset seikat.

Osakaskunnan säännöt ja sääntöjen muutos on alistettava Lupa- ja valvontaviraston vahvistettaviksi, ja ne tulevat voimaan, kun vahvistamispäätös on saanut lainvoiman. Lupa- ja valvontaviraston on vahvistettava säännöt, jos ne ovat lain mukaiset eikä niistä aiheudu vahinkoa osakkaalle. Jos osakaskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, Lupa- ja valvontaviraston tehtävät kuuluvat Ahvenanmaan valtionvirastolle.

20 §

Jollei säännöissä toisin määrätä, hoitokunta on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja sekä vähintään puolet muista jäsenistä tai heidän varamiehistään on hoitokunnan kokouksessa läsnä.

Jos hoitokunnan jäsenet ovat asiasta yksimielisiä, hoitokunnan kokous voidaan järjestää siten, että hoitokunnan jäsenet käyttävät päätösvaltaansa täysimääräisesti ja ajantasaisesti tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla kokouksen aikana.

Päätökseksi tulee se mielipide, jota enemmistö on kannattanut tai, jos äänet menevät tasan, se mielipide, johon puheenjohtaja on yhtynyt.

23 §

Osakkaalla, joka katsoo, ettei osakaskunnan tai hoitokunnan päätös ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka että se on muutoin lain tai sääntöjen vastainen, on oikeus moittia päätöstä nostamalla kanne osakaskuntaa vastaan käräjäoikeudessa 60 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Jos päätöksen johdosta on tehty 23 a §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus, osakkaalla on kuitenkin oikeus nostaa kanne osakaskuntaa vastaan käräjäoikeudessa 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen tiedoksisaamisesta. Oikeutta moitekanteen nostamiseen ei ole osakkaalla, joka on kokouksessa myötävaikuttanut päätöksen tekemiseen antamalla sille kannatuksensa.

Jos osakaskunnan tai hoitokunnan päätöstä on moitittu, tuomioistuin voi ennen asian lopullista ratkaisemista antaa luvan päätöksen täytäntöönpanoon heti, jos tähän on erityistä syytä eikä täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi.

23 a §

Sen estämättä, mitä 23 §:ssä säädetään, osakas, jonka oikeutta järjestäytyneen osakaskunnan tai hoitokunnan päätös koskee, voi, jollei päätöstä ole alistettava, vaatia osakaskunnan kokoukselta päätöksen oikaisemista sillä perusteella, että päätös ei ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka on lain, asetuksen tai osakaskunnan sääntöjen vastainen taikka loukkaa hänen oikeuttaan.

Oikaisuvaatimus on esitettävä 21 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Järjestäytyneen osakaskunnan hoitokunnan on 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimuksen tekemisestä kutsuttava osakaskunnan kokous koolle käsittelemään oikaisuvaatimus tai päätettävä samassa ajassa, ettei oikaisuvaatimusta saateta osakaskunnan kokouksen käsiteltäväksi. Hoitokunnalla on myös oikeus itse samassa ajassa ratkaista hoitokunnan tekemää päätöstä koskeva oikaisuvaatimus.

Jollei oikaisua suoriteta, oikaisun pyytäjä voi moittia päätöstä nostamalla kanteen osakaskuntaa vastaan käräjäoikeudessa 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen tiedoksisaamisesta.

27 §

Yhteinen alue tai yhteinen erityinen etuus voidaan ulosmitata osakaskunnan velasta. Ulosottoon sovelletaan, mitä ulosottokaassa (705/2007) säädetään kiinteän omaisuuden ulosmittauksesta ja myymisestä.

29 §

Jollei hoitokunta tai toimitsija kutsu koolle osakaskunnan kokousta, joka sääntöjen tai kokouksessa tehdyn päätöksen mukaan on pidettävä määrättynä aikana, osakkaalla on oikeus toimittaa kutsu osakaskunnan kustannuksella. Sama koskee sellaisen kokouksen koolle kutsumista, jota koskeva vaatimus on tehty 9 §:n 2 momentin mukaisesti, jollei kutsua ole toimitettu kolmen viikon kuluessa siitä, kun vaatimus kokouksen pitämisestä esitettiin hoitokunnalle tai toimitsijalle.

33 §

Osakaskunnan säännöistä on lähetettävä Maanmittauslaitokselle ote, josta ilmenevät 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot. Maanmittauslaitokselle, Lupa- ja valvontavirastolle ja Ahvenanmaan valtionvirastolle on lähetettävä tiedot hoitokunnan puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta tai toimitsijasta ja hänen varamiehestään sekä heidän osoitteistaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen lain nojalla perustetut edustajistot voivat jatkaa toimintaansa ja tehdä toimivaltaansa kuuluvia osakaskuntaa velvoittavia päätöksiä 31 päivään joulukuuta 2027.

Tämän lain 7 §:n 3 momenttia sovelletaan kuitenkin vasta vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta.

Helsingissä 19.2.2026

Pääministeri

Petteri Orpo

Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah

Laki

yhteisaluelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan yhteisaluelain (758/1989) 17 § sekä
muutetaan 1, 3, 7, 8, 10, 11, 14, 15, 18, 20, 23, 23 a, 27, 29 ja 33 §, sellaisina kuin niistä ovat
1, 14 ja 15 § osaksi laissa 686/2000, 3 ja 23 § laeissa 686/2000 ja 915/2011, 8 § osaksi laeissa
686/2000 ja 915/2011, 10 § osaksi laissa 918/2013, 18 § osaksi laeissa 686/2000 ja 695/2025,
23 a § laissa 686/2000 sekä 33 § laissa 695/2025, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Kiinteistöjen yhteisen alueen ja yhteisen erityisen etuuden hallinnosta ja käytöstä *on voimassa, mitä tässä laissa säädetään.*

Tämä laki ei koske yhteismetsälain (37/1991) mukaista yhteismetsää. Tämä laki ei koske muunkaan yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden hallintoa ja käyttöä siltä osin kuin siitä säädetään erikseen.

3 §

Yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden osakkaita ovat kiinteistöjen omistajat. Osakkaat muodostavat osakaskunnan. Kalastuslaissa (286/1982) tarkoitettuna kalastuskuntana toimii tämän lain mukainen osakaskunta. Milloin osakaskiinteistöillä on useita omistajia, pidetään näitä yhdessä tämän lain tarkoittamana omistajana. Osakaskiinteistön yhteisomistajaan sovelletaan osakasta koskevia säännöksiä vain, jos jäljempänä niin säädetään.

Jos koskitilan alueella omistajan ohella myös muilla on kalastusoikeus, heidän katsotaan muodostavan yhdessä omistajan kanssa erityisen etuuden osakaskunnan, jossa osakkuudet määräytyvät sen mukaan kuin kullakin on kalastusoikeutta.

1 §

Tässä laissa säädetään kiinteistöjen yhteisen alueen ja yhteisen erityisen etuuden hallinnosta ja käytöstä.

Tätä lakia ei sovelleta yhteismetsälaissa (109/2003) tarkoitettuun yhteismetsään, eikä muun yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden hallintoon tai käyttöön siltä osin kuin niistä säädetään erikseen.

3 §

Yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden osakkaita ovat kiinteistöjen omistajat. Osakkaat muodostavat osakaskunnan. Kalastuslaissa (379/2015) tarkoitettuna osakaskuntana toimii tämän lain mukainen osakaskunta. *Jos* osakaskiinteistöillä on useita omistajia, *näitä pidetään yhdessä tässä laissa tarkoitettuna* omistajana. Osakaskiinteistön yhteisomistajaan sovelletaan osakasta koskevia säännöksiä vain, jos jäljempänä niin säädetään.

Jos koskitilan alueella omistajan ohella myös muilla on kalastusoikeus, heidän katsotaan muodostavan yhdessä omistajan kanssa erityisen etuuden osakaskunnan, jossa osakkuudet määräytyvät sen mukaan kuin kullakin on kalastusoikeutta.

7 §
Osakaskunnan päätösvaltaa käyttää osakaskunnan kokous. Osakaskunnan säännöissä voidaan määrätä, että päätösvaltaa käyttää osakaskunnan kokouksen sijasta osakkaiden valitsema edustajisto.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty, osakkaat voivat muutoinkin päättää osakaskuntaa koskevasta asiasta, jos kaikki osakkaat ovat päätöksestä yksimielisiä.

8 §
Osakaskunnan kokouksessa kullakin osakkaalla on osuuttaan vastaava äänioikeus. Kokouksen puheenjohtajaa valittaessa ja äänestysluetteloa hyväksyttäessä on kuitenkin jokaisella kokoukseen osaa ottavalla yksi ääni. Myös muut päätökset kokouksessa voidaan tehdä näin, jos kokouksen osanottajat siitä yksimielisesti sopivat.

Yhteisomistuksessa olevan kiinteistön osalta äänioikeutta käyttävät saapuvilla olevat yhteisomistajat yhteisesti. Jolleivät saapuvilla olevat yhteisomistajat ole käsiteltävästä asiasta yksimielisiä, kullakin yhteisomistajalla on vain omistamaansa osuutta vastaava äänioikeus.

Jos osakas on luovuttanut kiinteistönsä kuuluvan koko osuuden yhteiseen alueeseen tai yhteiseen erityiseen etuuteen, luovutuksensaaja saa hankkimansa osuuden perusteella osakkaan puhevallan osakaskunnan kokouksessa sen jälkeen, kun osuuden omistusoikeus on siirtynyt hänelle.

7 §
Osakaskunnan päätösvaltaa käyttää osakaskunnan kokous.

Jos osakaskunnan hoitokunta niin päättää, osakaskunnan kokous voidaan järjestää siten, että osakkaat voivat osallistua kokoukseen täysimääräisesti ja ajantasaisesti tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla.

Osakaskunnan kokous on järjestettävä 2 momentissa tarkoitetulla tavalla myös, jos joku osakkaista sitä vaatii. Tällaista kokousta on vaadittava kirjallisesti hallitukselta niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokoukseen.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, osakkaat voivat muutoinkin päättää osakaskuntaa koskevasta asiasta, jos kaikki osakkaat ovat päätöksestä yksimielisiä.

8 §
Osakaskunnan kokouksessa kullakin osakkaalla on osuuttaan vastaava äänioikeus. Kokouksen puheenjohtajaa valittaessa ja hyväksyttäessä luetteloa, johon merkitään kokouksessa läsnä olevat osakkaat sekä heidän omistamansa kiinteistöt ja niiden osuuksien suuruudet (äänestysluettelo), jokaisella kokouksessa läsnä olevalla on kuitenkin yksi ääni. Myös muut päätökset kokouksessa voidaan tehdä näin, jos kokouksessa läsnä olevat siitä yksimielisesti sopivat.

Yhteisomistuksessa olevan kiinteistön osalta äänioikeutta käyttävät kokouksessa läsnä olevat yhteisomistajat yhteisesti. Jos kokouksessa läsnä olevat yhteisomistajat eivät ole käsiteltävästä asiasta yksimielisiä, kullakin yhteisomistajalla on vain omistamaansa osuutta vastaava äänioikeus.

Jos osakas on luovuttanut kiinteistönsä kuuluvan koko osuuden yhteiseen alueeseen tai yhteiseen erityiseen etuuteen, luovutuksensaaja saa hankkimansa osuuden perusteella osakkaan puhevallan osakaskunnan kokouksessa sen jälkeen, kun

Jos osakas on luovuttanut vain osan edellä tarkoitettusta osuudesta, luovutuksensaaja saa hankkimansa osuuden perusteella osakkaan puhevallan osakaskunnan kokouksessa sen jälkeen, kun osuus on kiinteistötoimituksessa siirretty tai määrätty hänen omistamaansa kiinteistöön kuuluvaksi taikka kun osuus on muodostettu tilaksi. Luovuttaja ja luovutuksensaaja voivat kuitenkin sopia aikaisemmasta ajankohdasta puhevallan siirtymiselle.

osuuden omistusoikeus on siirtynyt hänelle. Jos osakas on luovuttanut vain osan edellä tarkoitettusta osuudesta, luovutuksensaaja saa hankkimansa osuuden perusteella osakkaan puhevallan osakaskunnan kokouksessa sen jälkeen, kun osuus on kiinteistötoimituksessa siirretty tai määrätty hänen omistamaansa kiinteistöön kuuluvaksi taikka kun osuus on muodostettu tilaksi. Luovuttaja ja luovutuksensaaja voivat kuitenkin sopia aikaisemmasta ajankohdasta puhevallan siirtymiselle.

10 §

Järjestäytymättömän osakaskunnan kokouksen kutsuu koolle joku osakkaista. Hän huolehtii myös muista kokouksen järjestämiseen liittyvistä tehtävistä.

Jos osakas ei halua huolehtia järjestäytymättömän osakaskunnan kokouksen koolle kutsumisesta ja sen muusta järjestämisestä, hän voi pyytää Maanmittauslaitosta määräämään Maanmittauslaitoksen palveluksessa olevan virkamiehen, jonka tehtävänä on kiinteistötoimitusten suorittaminen, huolehtimaan kokouksen koolle kutsumisesta ja järjestämisestä osakkaan ilmoittamalla tavalla. Edellä tässä momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamisesta peritään valtiolle maksu noudattaen, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

10 §

Järjestäytymättömän osakaskunnan kokouksen kutsuu koolle joku osakkaista. Hän huolehtii myös muista kokouksen järjestämiseen liittyvistä tehtävistä.

Jos *kukaan osakkaista* ei halua huolehtia järjestäytymättömän osakaskunnan kokouksen koolle kutsumisesta ja sen muusta järjestämisestä, *joku osakkaista voi valtuuttaa haluamansa tahon toimimaan puolestaan.*

Jos osakas pyytää, Maanmittauslaitoksen on määrättävä palveluksessaan oleva virkamies, jonka tehtävänä on kiinteistötoimitusten suorittaminen, huolehtimaan kokouksen koolle kutsumisesta ja järjestämisestä osakkaan ilmoittamalla tavalla. Edellä tässä momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamisesta peritään osakaskunnalta valtiolle maksu noudattaen valtion maksuperustelakia (150/1992).

11 §

Osakaskunnan kokouksesta tiedotetaan kaikille osakkaille lähetettävällä kirjeellä tai siitä annetaan tieto muulla tavoin todisteellisesti. Kokouskutsu voidaan antaa myös siten, että kokouksesta kuulutetaan

11 §

Kutsu osakaskunnan kokoukseen toimitetaan kaikille osakkaille lähetettävällä kirjeellä tai julkaisemalla kutsu yhdessä tai useammassa paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä. Kutsu voidaan

yhdessä tai useammassa paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja ilmoitetaan kirjekortilla niille toisesta kunnasta oleville osakkaille, joiden osoite on tiedossa.

Jos kaksi tai useammat omistavat osakaskiinteistön yhteisesti, saadaan kutsukirje sen osalta toimittaa yhdelle yhteisomistajista. Kutsukirje on kuitenkin lähetettävä kaikille niille yhteisomistajille, jotka lähettämistä pyytävät ja ilmoittavat tätä varten osoitteensa.

Kutsu on asianmukaisesti toimitettu, kun edellä tarkoitetut kirjeet on postitettu ja ilmoitus julkaistu vähintään 14 päivää ennen kokousta.

Järjestäytyneen osakaskunnan säännöissä voidaan määrätä, että kokouksesta tiedotetaan osakkaille muulla luotettavalla tavalla.

14 §

Puheenjohtajan tultua valituksi on kokouksessa laadittava luettelo, johon merkitään läsnä olevat osakkaat sekä heidän omistamansa kiinteistöt ja niiden osuuksien suuruudet (äänestysluettelo). Äänestysluettelo tulee hyväksytyksi, jos enemmistö läsnä olevista osakkaista sitä kannattaa.

Osakaskunnan kokouksessa osakasta voi edustaa hänen valtuuttamansa asiamies. Jollei säännöissä toisin määrätä, kukaan ei saa äänestää äänimäärällä, joka on yli kolmekymmentä prosenttia kokouksessa läsnä olevien osakkaiden yhteisestä äänimäärästä.

15 §

Kokouksen päätökseksi katsotaan se mielipide, jonka puolesta enemmistö äänistä on annettu. Äänen mennessä tasan tulee päätökseksi pääluvun mukaan lasketun

toimittaa myös sähköpostitse tai muuta tietoliikenneyhteyttä käyttäen sellaisille osakkaille, jotka ovat ilmoittaneet tietoliikenneyhteyden kutsun toimittamista varten. Järjestäytyneen osakaskunnan säännöissä voidaan määrätä, että kokouksesta tiedotetaan osakkaille muulla luotettavalla tavalla.

Jos kaksi tai useammat omistavat osakaskiinteistön yhteisesti, *kokouskutsun saa* sen osalta toimittaa yhdelle yhteisomistajista. Kokouskutsu on kuitenkin *toimitettava* kaikille niille yhteisomistajille, jotka *sitä* pyytävät ja *ovat ilmoittaneet postiosoitteensa, sähköpostiosoitteensa tai muun tietoliikenneyhteyden tätä varten.*

Kutsu on toimitettava vähintään 21 päivää ennen kokousta.

14 §

Puheenjohtajan tultua valituksi kokouksessa on laadittava *äänestysluettelo*. Äänestysluettelo tulee hyväksytyksi, jos enemmistö kokouksessa läsnä olevista osakkaista kannattaa sitä.

Osakaskunnan kokouksessa osakasta voi edustaa hänen valtuuttamansa asiamies. Jollei säännöissä toisin määrätä, kukaan ei saa äänestää äänimäärällä, joka on yli kolmekymmentä prosenttia kokouksessa läsnä olevien osakkaiden yhteisestä äänimäärästä.

15 §

Kokouksen päätökseksi *tulee* se mielipide, jonka puolesta enemmistö äänistä on annettu. Äänen mennessä tasan *päätökseksi tulee* läsnä olevien osakkaiden ja heidän

enemmistön mielipide. Jos äänet myös siten laskien menevät tasan, äänestyksen tuloksen ratkaisee puheenjohtajan mielipide, jos hän on osakas. Jos puheenjohtaja ei ole osakas tai kun kysymyksessä on vaali, ratkaisee arpa.

Osakaskunnan päätöksen tekemiseen vaaditaan, että päätöstä kannattaa vähintään kaksi kolmannelta äänestykseen osaa ottaneiden yhteisestä äänimäärästä ja vähintään yksi kolmannes äänestäneistä osakkaista, jos päätös tarkoittaa:

- 1) yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden taikka sen osan myymistä tai vuokraamista viittä vuotta pitemmäksi ajaksi;
- 2) yhteisen alueen käyttötarkoituksen pysyvää muuttamista;
- 3) osakaskunnan sääntöjen muuttamista;
- 4) velan ottamista;
- 5) osakkaiden suoritettavaksi tarkoitetun maksun määräämistä;
- 6) yhteisten alueiden yhdistämistä tai kiinteistöön kuuluvan alueen liittämistä yhteiseen alueeseen osakkuutta vastaan koskevan sopimuksen hyväksymistä;
- 7) osakkaiden pyydysyksikköjen jakamista vesialueosuuksista poikkeavalla tavalla;
- 8) kalastuskunnan tehtävien siirtämistä kalastusalueen suoritettavaksi; taikka
- 9) yhteisen vesialueen käyttämistä kalastukseen muulla tavoin kuin siten, että kukin osakas tai se, joka laillisesti käyttää hänen kalastusoikeuttaan, kalastaa vesistössä.

17 §

Edustajiston kokouksessa edustaja käyttää äänivaltaa edustamiensa osakkaiden yhteenlasketun ääni- ja pääluvun mukaan.

Edustaja ei voi valtuuttaa toista toimimaan asiamiehenään kokouksessa.

Edustajiston kokouksesta, kokoonkutsumisesta ja päätöksistä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä osakaskunnan kokouksesta ja sen päätöksistä on säädetty.

18 §

edustamiensa osakkaiden määrän mukaan lasketun enemmistön mielipide. Jos äänet myös siten laskien menevät tasan, äänestyksen tuloksen ratkaisee puheenjohtajan mielipide, jos hän on osakas. Jos puheenjohtaja ei ole osakas tai kun kysymyksessä on vaali, asia ratkaistaan arvalla.

Osakaskunnan päätöksen tekemiseen vaaditaan, että päätöstä kannattaa vähintään kaksi kolmannelta äänestykseen osaa ottaneiden yhteisestä äänimäärästä ja vähintään yksi kolmannes äänestäneistä osakkaista, jos päätös tarkoittaa:

- 1) yhteisen alueen tai yhteisen erityisen etuuden taikka sen osan myymistä tai vuokraamista viittä vuotta pitemmäksi ajaksi;
- 2) yhteisen alueen käyttötarkoituksen pysyvää muuttamista;
- 3) osakaskunnan sääntöjen muuttamista;
- 4) velan ottamista;
- 5) osakkaiden suoritettavaksi tarkoitetun maksun määräämistä;
- 6) yhteisten alueiden yhdistämistä tai kiinteistöön kuuluvan alueen liittämistä yhteiseen alueeseen osakkuutta vastaan koskevan sopimuksen hyväksymistä;
- 7) osakkaiden pyydysyksikköjen jakamista vesialueosuuksista poikkeavalla tavalla;
- 8) *osakaskunnan* tehtävien siirtämistä kalatalousalueen suoritettavaksi; taikka
- 9) yhteisen vesialueen käyttämistä kalastukseen muulla tavoin kuin siten, että kukin osakas tai se, joka laillisesti käyttää hänen kalastusoikeuttaan, kalastaa vesistössä.

(kumotaan)

18 §

Järjestäytyneen osakaskunnan säännöissä on mainittava:

1) osakaskunnan nimi ja kotipaikka sekä osakaskunnalle kuuluva yhteinen alue tai yhteinen erityinen etuus;

2) hoitokunnan kokoonpano ja toimiaika;

3) kenellä on oikeus kirjoittaa osakaskunnan nimi;

4) milloin osakaskunnan varsinainen kokous pidetään ja mitä asioita siinä käsitellään;

5) osakkailta perittävien maksujen perusteet;

6) miten osakaskunnan hallinnon ja varainhoidon tarkastus järjestetään;

7) tilikausi, joka voi olla enintään neljä vuotta, jollei 32 b §:n 2 momentista muuta johdu, ja milloin tilinpäätös on tehtävä;

8) miten osakaskunnan kokous kutsutaan koolle ja muut tiedonannot toimitetaan osakkaille; sekä

9) muut osakaskunnan asioiden hoitoa varten tarpeelliset seikat.

Jos osakaskunnan sääntöjen mukaan päätösvaltaa käyttää osakaskunnan kokouksen sijasta edustajisto, on säännöissä lisäksi mainittava edustajien ja heidän varamiestensä lukumäärä ja toimiaika sekä miten heidät valitaan.

Osakaskunnan säännöt ja sääntöjen muutos on alistettava Lupa- ja valvontaviraston vahvistettaviksi, ja ne tulevat voimaan, kun vahvistamispäätös on saanut lainvoiman. Lupa- ja valvontaviraston on vahvistettava säännöt, jos ne ovat lain mukaiset eikä niistä aiheudu vahinkoa osakkaalle. Jos osakaskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, Lupa- ja valvontaviraston tehtävät kuuluvat Ahvenanmaan valtiovirastolle.

Järjestäytyneen osakaskunnan säännöissä on mainittava:

1) osakaskunnan nimi ja kotipaikka sekä osakaskunnalle kuuluva yhteinen alue tai yhteinen erityinen etuus;

2) hoitokunnan kokoonpano, *toimitsijat* ja toimiaika;

3) kenellä on oikeus kirjoittaa osakaskunnan nimi;

4) milloin osakaskunnan varsinainen kokous pidetään ja mitä asioita siinä käsitellään;

5) osakkailta perittävien maksujen perusteet;

6) miten osakaskunnan hallinnon ja varainhoidon tarkastus järjestetään;

7) tilikausi, joka voi olla enintään neljä vuotta, jollei 32 b §:n 2 momentista muuta johdu, ja milloin tilinpäätös on tehtävä;

8) miten osakaskunnan kokous kutsutaan koolle ja muut tiedonannot toimitetaan osakkaille; sekä

9) muut *kuin 1–8 kohdassa tarkoitetut* osakaskunnan asioiden hoitoa varten tarpeelliset seikat.

Osakaskunnan säännöt ja sääntöjen muutos on alistettava Lupa- ja valvontaviraston vahvistettaviksi, ja ne tulevat voimaan, kun vahvistamispäätös on saanut lainvoiman. Lupa- ja valvontaviraston on vahvistettava säännöt, jos ne ovat lain mukaiset eikä niistä aiheudu vahinkoa osakkaalle. Jos osakaskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, Lupa- ja valvontaviraston tehtävät kuuluvat Ahvenanmaan valtiovirastolle.

Jollei säännöissä *ole* toisin määrätty, hoitokunta on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja sekä vähintään puolet muista jäsenistä tai heidän varamiehistään on saapuvilla.

Päätökseksi tulee se mielipide, jota enemmistö on kannattanut tai, jos äänet menevät tasan, se mielipide, johon puheenjohtaja on yhtynyt.

Jollei säännöissä toisin *määrätä*, hoitokunta on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja sekä vähintään puolet muista jäsenistä tai heidän varamiehistään on *hoitokunnan kokouksessa* läsnä.

Jos hoitokunnan jäsenet ovat asiasta yksimielisiä, hoitokunnan kokous voidaan järjestää siten, että hoitokunnan jäsenet käyttävät päätösvaltaansa täysimääräisesti ja ajantasaisesti tietoliikenneyhteyden ja teknisen apuvälineen avulla kokouksen aikana.

Päätökseksi tulee se mielipide, jota enemmistö on kannattanut tai, jos äänet menevät tasan, se mielipide, johon puheenjohtaja on yhtynyt.

23 §

Osakkaalla, joka katsoo, ettei osakaskunnan, *edustajiston* tai hoitokunnan päätös ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka että se on muutoin lain tai sääntöjen vastainen, on oikeus moittia päätöstä nostamalla kanne osakaskuntaa vastaan käräjäoikeudessa 60 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Jos päätöksen johdosta on tehty 23 a §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus, osakkaalla on kuitenkin oikeus nostaa kanne osakaskuntaa vastaan käräjäoikeudessa 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen tiedoksisaamisesta. Oikeutta moitekanteen nostamiseen ei ole osakkaalla, joka on kokouksessa myötävaikuttanut päätöksen tekemiseen antamalla sille kannatuksensa.

Jos osakaskunnan, *edustajiston* tai hoitokunnan päätöstä on moitittu, tuomioistuim voi ennen asian lopullista ratkaisemista antaa luvan päätöksen täytäntöönpanoon heti, jos tähän on erityistä syytä eikä täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi.

23 a §

Sen estämättä, mitä 23 §:ssä säädetään, osakas, jonka oikeutta järjestäytyneen osakaskunnan, *edustajiston* tai hoitokunnan päätös koskee, voi, jollei päätöstä ole alistettava, vaatia osakaskunnan tai

23 §

Osakkaalla, joka katsoo, ettei osakaskunnan tai hoitokunnan päätös ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka että se on muutoin lain tai sääntöjen vastainen, on oikeus moittia päätöstä nostamalla kanne osakaskuntaa vastaan käräjäoikeudessa 60 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Jos päätöksen johdosta on tehty 23 a §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus, osakkaalla on kuitenkin oikeus nostaa kanne osakaskuntaa vastaan käräjäoikeudessa 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen tiedoksisaamisesta. Oikeutta moitekanteen nostamiseen ei ole osakkaalla, joka on kokouksessa myötävaikuttanut päätöksen tekemiseen antamalla sille kannatuksensa.

Jos osakaskunnan tai hoitokunnan päätöstä on moitittu, tuomioistuim voi ennen asian lopullista ratkaisemista antaa luvan päätöksen täytäntöönpanoon heti, jos tähän on erityistä syytä eikä täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi.

23 a §

Sen estämättä, mitä 23 §:ssä säädetään, osakas, jonka oikeutta järjestäytyneen osakaskunnan tai hoitokunnan päätös koskee, voi, jollei päätöstä ole alistettava, vaatia osakaskunnan kokoukselta päätöksen

edustajiston kokoukselta päätöksen oikaisemista sillä perusteella, että päätös ei ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka on lain, asetuksen tai osakaskunnan sääntöjen vastainen taikka loukkaa hänen oikeuttaan.

Oikaisuvaatimus on esitettävä 21 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Järjestäytyneen osakaskunnan hoitokunnan on 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimuksen tekemisestä kutsuttava osakaskunnan *tai edustajiston* kokous koolle käsittelemään oikaisuvaatimus tai päätettävä samassa ajassa, ettei oikaisuvaatimusta saateta osakaskunnan *tai edustajiston* kokouksen käsiteltäväksi. Hoitokunnalla on myös oikeus itse samassa ajassa ratkaista hoitokunnan tekemää päätöstä koskeva oikaisuvaatimus.

Jollei oikaisua suoriteta, oikaisun pyytäjä voi moittia päätöstä nostamalla kanteen osakaskuntaa vastaan käräjäoikeudessa 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen tiedoksisaamisesta.

oikaisemista sillä perusteella, että päätös ei ole syntynyt laillisessa järjestyksessä taikka on lain, asetuksen tai osakaskunnan sääntöjen vastainen taikka loukkaa hänen oikeuttaan.

Oikaisuvaatimus on esitettävä 21 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Järjestäytyneen osakaskunnan hoitokunnan on 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimuksen tekemisestä kutsuttava osakaskunnan kokous koolle käsittelemään oikaisuvaatimus tai päätettävä samassa ajassa, ettei oikaisuvaatimusta saateta osakaskunnan kokouksen käsiteltäväksi. Hoitokunnalla on myös oikeus itse samassa ajassa ratkaista hoitokunnan tekemää päätöstä koskeva oikaisuvaatimus.

Jollei oikaisua suoriteta, oikaisun pyytäjä voi moittia päätöstä nostamalla kanteen osakaskuntaa vastaan käräjäoikeudessa 30 päivän kuluessa oikaisuvaatimukseen annetun päätöksen tiedoksisaamisesta.

27 §

Yhteinen alue tai yhteinen erityinen etuus voidaan ulosmitata osakaskunnan velasta. Ulosottoon sovelletaan, mitä ulosottolaissa on säädetty kiinteän omaisuuden ulosmittauksesta ja myymisestä.

29 §

Jollei hoitokunta tai toimitsija kutsu koolle osakaskunnan *tai edustajiston* kokousta, joka sääntöjen tai kokouksessa tehdyn päätöksen mukaan on pidettävä määrättynä aikana, osakkaalla *tai edustajiston jäsenellä* on oikeus toimittaa kutsu osakaskunnan kustannuksella. Sama koskee sellaisen kokouksen koolle kutsumista, jota koskeva vaatimus on tehty 9 §:n 2 momentin mukaisesti, jollei kutsua ole toimitettu kolmen viikon kuluessa siitä, kun vaatimus kokouksen pitämisestä esitettiin hoitokunnalle tai toimitsijalle.

33 §

27 §

Yhteinen alue tai yhteinen erityinen etuus voidaan ulosmitata osakaskunnan velasta. Ulosottoon sovelletaan, mitä ulosottokaareissa (705/2007) säädetään kiinteän omaisuuden ulosmittauksesta ja myymisestä.

29 §

Jollei hoitokunta tai toimitsija kutsu koolle osakaskunnan kokousta, joka sääntöjen tai kokouksessa tehdyn päätöksen mukaan on pidettävä määrättynä aikana, osakkaalla on oikeus toimittaa kutsu osakaskunnan kustannuksella. Sama koskee sellaisen kokouksen koolle kutsumista, jota koskeva vaatimus on tehty 9 §:n 2 momentin mukaisesti, jollei kutsua ole toimitettu kolmen viikon kuluessa siitä, kun vaatimus kokouksen pitämisestä esitettiin hoitokunnalle tai toimitsijalle.

33 §

Voimassa oleva laki

Osakaskunnan säännöistä on lähetettävä Maanmittauslaitokselle ja Lupa- ja valvontavirastolle ote, josta ilmenevät 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot. Jos osakaskunnan kotipaikka on Ahvenanmaan maakunnassa, ote on kuitenkin lähetettävä Ahvenanmaan valtionvirastolle. Samoin Maanmittauslaitokselle, Lupa- ja valvontavirastolle ja Ahvenanmaan valtionvirastolle on lähetettävä tiedot hoitokunnan puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta tai toimitsijasta ja hänen varamiehestään sekä heidän osoitteistaan.

Ehdotus

Osakaskunnan säännöistä on lähetettävä Maanmittauslaitokselle ote, josta ilmenevät 18 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot. Maanmittauslaitokselle, Lupa- ja valvontavirastolle ja Ahvenanmaan valtionvirastolle on lähetettävä tiedot hoitokunnan puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta tai toimitsijasta ja hänen varamiehestään sekä heidän osoitteistaan.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleen lain nojalla perustetut edustajistot voivat jatkaa toimintaansa ja tehdä toimivaltaansa kuuluvia osakaskuntaa velvoittavia päätöksiä 31 päivään joulukuuta 2027.

Tämän lain 7 §:n 3 momenttia sovelletaan kuitenkin vasta vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta
